

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Studijní opora

Název předmětu: TAKTIKA DĚLOSTŘELECTVA

Zpracoval: pplk. gšt. Ing. Milan KALINA, npor. Ing. Karel ŠILINGER, Ph.D.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Název projektu: Inovace magisterského studijního programu Fakulty vojenského leadershipu

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/28.0326

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

OBSAH

1	Zabezpečení činnosti dělostřelecké baterie	4
1.1	Zabezpečení činnosti vojsk.....	4
1.2	Zabezpečení činnosti dělostřelectva v boji	6
1.3	Charakteristika dělostřelectva, jeho místo a úloha	17
2	Velení dělostřelecké čety a baterii	21
2.1	Systém velení dělostřelectvu	21
2.2	Procesy velení a řízení.....	24
2.2.1	Příprava baterie k boji	24
2.2.2	Řízení baterie v průběhu boje.....	27
2.3	Dokumenty pro velení	28
3	Přesun dělostřelecké čety a baterie.....	31
3.1	Přesuny	31
3.2	Přesun po cestách v bojové zóně.....	33
3.3	Zajištění za přesunu.....	34
3.4	Zásady a normy pro přesun dělostřeleckých jednotek.....	36
3.5	Sestava pro přesun dělostřeleckých jednotek.....	38
3.6	Plánování a příprava baterie k přesunu.....	41
3.7	Činnost baterie za přesunu.....	43
4	Rozmístění dělostřelecké čety a baterie mimo boj.....	47
4.1	Prostor rozmístění mimo boj.....	47
4.2	Příprava zaujetí prostoru RMB	49
4.3	Zaujetí prostoru rozmístění mimo boj.....	52
5	Použití dělostřelecké čety a baterie (oddílu) v defenzivních taktických činnostech	59
5.1	Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) v defenzivních taktických činnostech.....	59
5.2	Úkoly palebné (dělostřelecké) podpory v obraně	60
5.3	Palebný systém.....	61

5.4	Bojová sestava.....	62
5.5	Manévr v průběhu obrany	64
5.6	Činnost při vedení obrany.....	65
5.7	Velení baterii v obraně	67
5.8	Boj na zdrženou.....	69
5.9	Činnost baterie ve specifických podmínkách v obraně.....	70
6	Použití dělostřelecké čety a baterie (oddílu) v ofenzivních taktických činnostech.....	72
6.1	Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) v ofenzivních taktických činnostech	72
6.2	Období palebné (dělostřelecké) podpory v útoku	75
6.3	Bojová sestava.....	75
6.4	Manévr v průběhu útoku	77
6.5	Činnost při vedení útoku	78
6.6	Činnost při vystřídání a přeskupení vojsk	83
6.7	Velení baterii v útoku.....	85
6.8	Činnost baterie v dalších ofenzivních činnostech a ve specifickém prostředí	88
	Literatura.....	91

1 ZABEZPEČENÍ ČINNOSTI DĚLOSTŘELECKÉ BATERIE

1.1 ZABEZPEČENÍ ČINNOSTI VOJSK

Úspěšné vedení a dosažení cíle boje (bojové činnosti, operace) je nemyslitelné bez účinného zabezpečení činnosti jednotek, které přímo vedou nebo podporují boj.

Zabezpečení činnosti vojsk představuje souhrn opatření, vytvářejících podmínky k úspěšnému splnění úkolů jednotkami a útvary bojových sil a sil bojové podpory úkolových uskupení v průběhu jejich bojového (operačního) nasazení.

Zabezpečení činnosti jednotek v boji zahrnuje:

- jednotlivé druhy Zabezpečení činnosti vojsk (Combat Service Support, CSS)
- odborné Služby,
- prostředky a opatření k Ochraně vojsk (Force Protection),

jak jsou popsány ve vojenské publikaci Pub-31-10-01 *Pozemní síly v operacích*, hlava IV.

K zabezpečení činnosti vojsk přispívají i vybrané součásti a opatření Bojové podpory (Combat Support, CS) jak jsou popsány ve vojenské publikaci Pub-31-10-01 *Pozemní síly v operacích*, hlava III.

Bojová podpora (Combat Support, CS) se na zabezpečení činnosti jednotek a útvarů podíl specifickými opatřeními a činnostmi vybraných jednotek (útvarů) tak, jak to vychází z charakteristiky a cílů bojové podpory.

Spolu se schopnostmi letálního i neletálního, především výběrového působení na protivníka, jeho objekty a systémy v prostoru operace působí jednotky a útvary bojové podpory také ve prospěch rozhodovacího procesu velitelů a ve prospěch navádění prostředků působení zabezpečují získávání nezbytných informací o protivníkovi, o dalších aktérech působících v prostoru operace, o prostředí a o činnosti vlastních vojsk.

Dalším úkolem těchto sil je vytvářet nezbytné podmínky pro činnost vlastních vojsk a ztěžovat činnost sil protivníka.

Ze součástí bojové podpory se na zabezpečení činnosti vojsk v boji podílejí zejména:

- zpravodajské zabezpečení,
- průzkum,
- a ženijní podpora.

Zabezpečení činnosti vojsk (Combat Service Support, CSS) představuje souhrn opatření, vytvářejících podmínky k úspěšnému splnění úkolů jednotkami a útvary bojových sil a sil bojové podpory úkolových uskupení v průběhu jejich bojového (operačního) nasazení.

Opatření CSS jsou organizována a realizována v jednotlivých **druzích zabezpečení**, zahrnujících zejména:

- logistickou podporu,
- zdravotnické zabezpečení a veterinární zabezpečení,
- chemické zabezpečení,
- geografické a hydrometeorologické zabezpečení,
- komunikační a informační zabezpečení.
- a světelné zabezpečení.

Součástí zabezpečení činnosti vojsk je rovněž personální a finanční zabezpečení.

Podpora a zabezpečení činnosti jednotky útvaru v boji se provádí:

- **primárně vlastními silami a prostředky** jednotky (útvaru),
- nebo též formou odborné (specifické) činnosti k tomu určených jednotek a útvarů druhů vojsk (chemického, ženijního, logistické podpory, zdravotnického zabezpečení apod.).

Odborné služby se podílejí na uchování bojového potenciálu a zabezpečení osob a to jak v průběhu přípravy k bojovému nasazení, tak i v průběhu operace.

Strukturu služeb působících v operacích tvoří:

- právní služba,
- duchovní služba,
- psychologická služba,
- finanční služba a personalistika.

Opatření odborných služeb jsou v operacích organizována a realizována odbornými orgány jednotlivých štábů, přičemž tito funkcionáři (právník, kaplan, psycholog,

důstojník/praporčík finanční služby, personalista) zároveň plní úlohu odborných poradních orgánů velitele.

Ochrana vojsk (Force Protection, FP) je souhrn opatření a prostředků určených k maximální snížení účinnosti působení protivníka na vlastní vojska, odstranění následků napadení, zachování nebo obnova bojeschopnosti a ochrana vojsk před nežádoucími účinky vlastních zbraní a bojové techniky.

Ochrana vojsk představuje soubor prostředků zabezpečujících uchování bojového potenciálu sil tak, že může být použit v rozhodujícím čase a místě.

Ochrana vojsk zahrnuje:

- ochranu proti zbraním hromadného ničení - OPZHN (včetně ochrany proti průmyslovým nebezpečným látkám);
- ochranu proti vysoce přesným zbraním, elektronickému působení a klamání protivníkem;
- ochranu proti nežádoucím účinkům vlastních zbraní a bojové techniky;
- požární ochranu a ochranu životního prostředí;
- ochranu zdraví;
- ochranu proti improvizovaným výbušným zařízením (IED).

Opatření ochrany vojsk jsou prováděna především (zpravidla) vlastními silami jednotek a útvarů.

1.2 ZABEZPEČENÍ ČINNOSTI DĚLOSTŘELECTVA V BOJI

Podpora a zabezpečení činnosti dělostřelectva je souhrn opatření a činností, které vytváří podmínky k úspěšnému plnění bojových úkolů dělostřeleckými jednotkami a útvary. To zahrnuje zejména opatření k zabezpečení osob, materiálů a opatření k zabezpečení činnosti míst velení, útvarů a jednotek dělostřelectva, která se plánují, organizují a realizují v rámci jednotlivých součástí druhů a opatření zabezpečení činnosti vojsk.

Zabezpečení činnosti dělostřeleckých jednotek v boji provádí:

- (zejména) organické síly a prostředky dělostřeleckých jednotek (útvarů a jejich štábů),
- síly a prostředky vševojskových velitelů, kterým jsou přiděleny,
- síly a prostředky prvků bojového zabezpečení a podpory působících v operaci.

Některé oblasti podpory a zabezpečení činnosti dělostřelectva (dělostřeleckých jednotek a útvarů) mají pro splnění jeho úkolů specifický význam a to zejména:

- zpravodajské zabezpečení a dělostřelecký průzkum,
- geodetické a hydrometeorologické zabezpečení,
- chemické zabezpečení a OPZHN
- ženijní podporu,
- logistickou podporu,
- a zajištění v prostorech bojové činnosti dělostřelectva.

K realizaci nejdůležitějších opatření jsou do organizačních struktur dělostřeleckých jednotek a útvarů začleněni specialisté a jednotky bojové podpory a zabezpečení činnosti vojsk. Mnohá opatření však velitelé, jednotlivci a jednotky provádějí vždy jako součást bojového chování a drílů (maskování, přímé zajištění, připravenost k použití prostředků individuální ochrany jednotlivce (PIOCH) nebo svépomocí mezi vojáky jako např. zdravotnické úkony první pomoci.

Zpravodajské zabezpečení

Zpravodajské zabezpečení dělostřelectva je určeno k podpoře rozhodovacího procesu dělostřeleckých velitelů (orgánů velení a řízení) na všech úrovních velení. Současně je nedílnou součástí zpravodajského zabezpečení podporovaných bojových sil (úkolového uskupení). Dělostřelečtí velitelé a štáby nepracují jen s informacemi z vlastních zdrojů, ale v široké míře využívají informace získané od nadřízeného stupně, spolupůsobících vojsk a sousedů.

Na stupni dělostřelecký oddíl je odpovědným orgánem zpravodajského zabezpečení náčelník štábu. Pokud je oddíl přidělen BÚU je štáb oddílu posílen o prvek zpravodajského zabezpečení ze zpravodajského oddělení štábu dělostřeleckého pluku.

Na zpravodajském zabezpečení činnosti dělostřeleckého oddílu a palebné baterie se podílí i MKP a SKP a to zejména při procesu zjišťování cílů, jejich výběru a hodnocení výsledků vyřazování cílů protivníka působením vlastního dělostřelectva. Tyto procesy tvoří i nedílnou součást procesů targetingu na štábech úkolových uskupení.

Nejvýznamnější součástí zpravodajského zabezpečení dělostřelectva je dělostřelecký průzkum. Další jeho součástí jsou rekognoskace přesunových os a

prostorů pro činnost dělostřelectva (např. prostorů palpost a prostorů rozmístění mimo boj).

Dělostřelecký průzkum (DPz)

Hlavním úkolem dělostřeleckého průzkumu je získat průzkumové údaje o cílech nutné pro palbu dělostřelectva a spolupracovat při střelbě. Dále se dělostřelecký průzkum podílí na získávání zpráv o rozmístění a činnosti protivníka a vlastních vojsk, terénu a podmínkách v prostoru bojové činnosti. (viz. *studijní předmět Průzkumná, topografická a meteorologická činnost dělostřelectva*)

Rekognoskace přesunových os a prostorů pro činnost dělostřelectva

Průzkum přesunových os, prostorů palpost, popř. prostorů rozmístění mimo boj dělostřeleckých jednotek a útvarů se nazývá rekognoskace. Rekognoskace je opatření průzkumu. (viz. *T -4*)

Geodetické zabezpečení

Geodetické zabezpečení dělostřelectva se skládá z geografického a topograficko geodetického zabezpečení. U ostatních druhů vojsk je geodetické zabezpečení zpravidla zúženo pouze na zabezpečení geografické.

Geografické zabezpečení dělostřeleckých útvarů a jednotek je součástí geografického zabezpečení vojsk a zahrnuje: zabezpečení a včasné dodání topografických a speciálních map a plánů měst, fotografických a jiných dokumentů v analogové nebo digitální formě, nezbytných pro studium a hodnocení terénu při přípravě a vedení boje, pro organizaci součinnosti a zabezpečení činnosti řídicích, palebných, průzkumných a navigačních systémů a jejich dodání uživatelům.

Topograficko geodetické zabezpečení zahrnuje přípravu, zpracování a předávání geodetických údajů pro palby dělostřelectva a činnost průzkumných prostředků, topograficko geodetické připojení prvků bojové sestavy dělostřelectva, přípravu informačních podkladů o charakteru terénu a jeho změnách.

Hlavním organizátorem geodetického zabezpečení je náčelník štábu oddílu a u palebné baterie velitel baterie. K plnění úkolů využívají organické T-G jednotky, které provádí:

- topografický průzkum,
- topograficko geodetické připojení,
- a jeho kontrolu.

Topograficko geodetické připojení prvků bojové sestavy dělostřeleckého oddílu a palebné baterie je součástí topograficko geodetické přípravy a **je nejdůležitějším opatřením geodetického zabezpečení** u dělostřelectva.

Topograficko geodetické připojení je topografické nebo geodetické v závislosti na použitých geografických podkladech, přístrojích a metodách a standardně zahrnuje: určení rovinných pravoúhlých souřadnic a nadmořských výšek připojovaných bodů a určení směrnic orientačních směrů z těchto bodů.

Kontrola T-G připojení spočívá v jeho opakování s využitím jiné jednotky, jiného podkladu nebo jiného způsobu (metody) připojení.

Rekognoskační družstva palebných (minometných) baterií provádí zejména topograficko geodetické připojení prvků bojové sestavy a zpracovávají související dokumentaci (Schéma T-G připojení palebných postavení) a pořizují grafické dokumenty k orientaci v terénu.

Topografické družstvo oddílu je vybaveno Mobilním topografickým pracovištěm pozemního dělostřelectva (MTPPD-B). To umožňuje topografickému družstvu rychlé a přesné určení prostorových souřadnic a vytýčení orientačních směrů pro průzkumné a palebné prvky bojové sestavy vlastních vojsk, popř. jejich kontrolu. Systém dokáže zpracovávat výsledky vlastních měření při vytváření geodetických sítí, mapování terénu a zpřesňování taktické orientace. K tomu využívá totální stanici Leica 1200, soupravu GLPS a inerciální navigační systém Talin 3000.

Na štábech úkolových uskupení se opatření geodetického, popř. pouze geografického zabezpečení pro dělostřelectvo vydávají jako součást přílohy Palebná podpora Bojového rozkazu velitele úkolového uskupení. U dělostřeleckého oddílu se zpravidla vydávají jako příloha Bojového rozkazu velitele oddílu. Vybrané úkoly a opatření jsou součástí SOP oddílu. U jednotek (baterie STAR, baterie řízení palby a palebné baterie) se úkoly a opatření pro topograficko geodetickou přípravu (připojení) vydávají zpravidla ústně.

Hydrometeorologické zabezpečení

Hydrometeorologické zabezpečení dělostřelectva je součástí hydrometeorologického zabezpečení vojsk a zahrnuje:

- zabezpečení dělostřelectva meteorologickými údaji nutnými pro přípravu palby a pro práci dělostřeleckého průzkumu,
- získávání informací o hydrometeorologické situaci a jejím vývoji.

Zabezpečení dělostřelectva meteorologickými údaji nutnými pro přípravu palby a pro práci dělostřeleckého průzkumu se nazývá **meteorologická příprava**, která je součástí přípravy řízení palby a představuje nejdůležitější součást hydro-meteo zabezpečení činnosti dělostřelectva. Údaje zjištěné meteo přípravou se rovněž využívají k ochraně dělostřelectva proti účinkům zbraní hromadného ničení.

Obsahem meteorologické přípravy je:

- komplexní radiosondážní průzkum atmosféry,
- přízemní meteorologická měření a pozorování,
- sestavování meteorologických zpráv a jejich dodávání uživatelům,
- varování jednotek o nebezpečných jevech počasí.

Hlavním organizátorem hydro-meteo zabezpečení a meteorologické přípravy je

na stupni dělostřelecký pluk:

- štábní důstojník ČVO 67 zodpovídající za hydrometeorologické zabezpečení;
- velitel baterie STAR;
- velitel radiolokační čety;
- meteorologické družstvo;

na stupni dělostřelecký oddíl:

- náčelník štábu oddílu;
- velitel baterie řízení palby;
- velitel čety řízení palby;
- meteorologické družstvo;

na stupni minometná baterie:

- určený příslušník baterie vybavený meteorologickou stanicí pro přízemní měření.

Vybrané úkoly a opatření jsou součástí SOP dělostřeleckých jednotek.

K organizaci hydro-meteo zabezpečení a meteo přípravy vydává NŠ oddílu dílčí rozkaz (nařízení), kde udává:

- prostory rozmístění meteorologických družstev,
- lhůty radiosondážních průzkumů atmosféry,
- způsob předávání meteorologických zpráv,
- dobu předání první meteorologické zprávy,
- způsob využití meteorologických zpráv a další nezbytné údaje (např. radiové frekvence a volací znaky, pokud nejsou stanoveny v rozkaze nadřízeného, lhůty a rozsah pozemního pozorování atd.).

Ke komplexnímu sondování v rámci meteorologické přípravy využívá náčelník štábu oddílu organické meteorologické družstvo, které je součástí čety řízení palby u

baterie řízení palby oddílu. Meteorologické družstvo je rovněž součástí radiolokační čety, která využívá meteorologických zpráv ke zpřesnění měření radiolokátorů ARTHUR.

Velitel palebné baterie organizuje odposlech meteorologických zpráv u baterie.

Velitel minometné baterie organizuje odposlech meteorologických zpráv. V sestavě Mbat je určený příslušník baterie vybavený, meteorologickou stanicí, která provádí přízemní meteo měření na jejichž základě pak lze sestavit přibližné meteo zprávy (Meteo přibližná).

Na štábech úkolových uskupení se opatření hydrometeorologického zabezpečení pro dělostřelectvo vydají jako součást přílohy Palebná podpora Bojového rozkazu velitele úkolového uskupení. U dělostřeleckého oddílu se zpravidla vydají jako příloha Bojového rozkazu velitele oddílu.

Ženijní podpora činnosti dělostřelectva

Ženijní podpora je mnohooborovou činností, která násobí schopnosti vojsk napříč celým spektrem operací.

Ženijní podpora činnosti dělostřelectva se organizuje s cílem vytvořit podmínky pro včasné a skryté přesuny dělostřelectva, pro efektivní použití palebných a průzkumných prostředků, chránit místa velení a ostatní prvky bojové sestavy, techniku a materiál proti prostředkům ničení používaných protivníkem a zahrnuje:

- ženijní průzkum, budování ochranných staveb,
- zřizování a udržování ženijních zátarasů,
- úpravu komunikací pro manévr, zřizování průchodů v zátarasech a závalech,
- odminování terénu a objektů,
- zřizování přechodů přes překážky,
- ženijní opatření k maskování vojsk a objektů,
- odstraňování následků po použití zbraní hromadného ničení a po průmyslových haváriích,
- popřípadě i k těžení a úpravě vody.

Nejsložitější úkoly ženijní podpory plní u dělostřeleckého oddílu ženijní průzkumné družstvo. K posílení oddílu může být dále určeno ženijní strojní družstvo dělostřeleckého pluku.

Jednotky dělostřelectva, palebné (minometné) a ostatní baterie plní opatření ženijní podpory svépomocí a jako součást bojového chování a drillů. To zahrnuje zejména ženijní opatření **maskování a skrytí**. Palebné a průzkumné jednotky dělostřelectva se vlastními silami maskují a, je-li to účelné, budují okopy pro děla a pro průzkumné

prostředky, úkryty pro osoby, techniku a materiál, upravují komunikace pro manévr, překonávají zátarasy a překážky. Vodní překážky překonávají broděním nebo po přechodech zřízených ženijním vojskem.

Ženijní vojsko plní ve prospěch dělostřelectva jen ty úkoly, které vyžadují speciální přípravu a použití speciální techniky.

Hlavním organizátorem ženijní podpory je náčelník štábu oddílu a u palebné (minometné) baterie velitel baterie. Vybrané úkoly a opatření ženijní podpory jsou součástí SOP oddílu.

Na štábech úkolových uskupení stejně jako u dělostřeleckého oddílu se opatření ženijní podpory uvádějí v příloze Ženijní podpora Bojového rozkazu, kde se udávají hlavní úkoly ženijní podpory, charakter, pořadí a lhůty plnění úkolů ženijní podpory (ženijního budování prostorů bojové sestavy nebo činnosti) a síly a prostředky potřebné k plnění úkolů. U jednotek se úkoly a opatření ženijní podpory vydávají ústně.

Chemické zabezpečení

Chemického zabezpečení se organizuje u dělostřeleckých jednotek a útvarů s cílem vytvořit potřebné podmínky ke splnění úkolů při jejich kontaminaci radioaktivními, bojovými biologickými a bojovými chemickými a průmyslovými nebezpečnými látkami a zahrnuje:

- monitorování radiační, chemické a biologické situace,
- ochranu osob a materiálu před účinky radioaktivních, bojových chemických, bojových biologických a průmyslových nebezpečných látek,
- dekontaminaci osob, výzbroje, techniky a materiálu, terénu, cest a objektů.

Opatření chemického zabezpečení se organizují na základě rozhodnutí velitele baterie a nařízení nadřízeného velitele úkolového uskupení nebo dělostřeleckého oddílu.

Opatření chemického zabezpečení se uskutečňuje silami a prostředky útvarů a jednotek.

Radiační, chemický a nespecifický biologický průzkum provádí:

- u dělostřeleckého oddílu družstvo radiačního a chemického průzkumu čtyř podpory baterie řízení palby,
- u palebných (minometných) baterií chemičtí pozorovatelé. Chemický pozorovatel baterie je vyškolený specialista určený z příslušníků baterie a

vybavený potřebným materiálem a přístroji k monitorování radiační a chemické situace.

Využívat lze rovněž údajů získaných detekčními prostředky pro chemický průzkum, které jsou součástí nástavby bojové techniky.

Složitá a specifická opatření uskutečňuje u dělostřelectva chemické vojsko.

Hlavním organizátorem chemického zabezpečení je náčelník štábu oddílu a u palebné (minometné) baterie velitel baterie. Vybrané úkoly a opatření chemického zabezpečení jsou součástí SOP oddílu.

Na štábech úkolových uskupení stejně jako u dělostřeleckého oddílu se opatření chemického zabezpečení uvádějí obvykle v příloze Bojového rozkazu, popřípadě formou Dílčího rozkazu, kde se udávají hlavní úkoly chemického zabezpečení, charakter, pořadí a lhůty plnění úkolů chemického zabezpečení a způsob organizace monitorování radiační a chemické situace a informování podřízených jednotek o situaci (sestavování a předávání standardizovaných NBC zpráv).

NBC zprávy se sestavují a distribuují **již z úrovně chemického pozorovatele baterie**.

U jednotek (baterií, čet) se úkoly a opatření chemického zabezpečení vydávají ústně.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení (OPZHN)

OPZHN je součástí ochrany dělostřeleckých jednotek a útvarů (Force Protection) a jednou ze součástí Chemického zabezpečení.

Organizuje se s cílem oslabit vliv a odstranit následky účinků zbraní hromadného ničení a úniků průmyslově nebezpečných látek při haváriích zařízení infrastruktury na dělostřelecké jednotky a útvary a tímto přispět k zachování bojeschopnosti dělostřelectva a zahrnuje:

- všeobecná opatření, která se uskutečňují při přípravě a vedení každé operace
- zvláštní opatření, která se při konvenční bojové činnosti pouze připravují a uskutečňují se při příznacích použití ZHN.

Součástí opatření proti ZHN mohou být i opatření k ochraně výzbroje a techniky proti účinkům elektromagnetického impulsu.

Všeobecná opatření OPZHN se uskutečňují silami a prostředky dělostřeleckých jednotek a útvarů (baterie, oddílu). Vybrané úkoly a opatření OPZHN jsou součástí SOP oddílu.

Zvláštní opatření provádí ve prospěch dělostřelectva ženijní a chemické vojsko a zdravotnická služba.

Opatření OPZHN se organizují se na základě rozhodnutí velitele baterie a nařízení velitele úkolového uskupení nebo dělostřeleckého oddílu.

Na štábech úkolových uskupení stejně jako u dělostřeleckého oddílu se opatření OPZHN uvádějí obvykle v příloze Bojového rozkazu, jako doplněk k příloze Chemické zabezpečení nebo jako součást předběžných opatření. V nařízení se obvykle udává:

- údaje o charakteru a způsobu použití ZHN protivníkem nebo možnosti ohrožení průmyslově nebezpečnými látkami,
- způsob rozptýlení jednotek v prostorech a změny jejich prostorů,
- rozsah a pořadí ženijního budování a opatření k z odolnění objektů a techniky před ničivými účinky zbraní,
- opatření proti ZHN prováděná prostředky nadřízeného velitele,
- způsob uvědomování a varování jednotek o použití ZHN (předávání NBC zpráv)
- signály a bezpečnostní opatření pro činnost v ohrožených prostorech.

U jednotek (baterií, čet) se vydávají velitelé úkoly k OPZHN ústně.

Logistická podpora

Logistická podpora dělostřeleckých jednotek a útvarů je souhrnem velitelských a technických (materiálních, dopravních, veterinárních, servisních, environmentálních) opatření, jejichž cílem je připravit osoby a bojovou techniku a materiál k plnění stanovených úkolů v období přípravy, v průběhu i po skončení bojové činnosti (operace).

Obsahem logistické podpory ve prospěch dělostřeleckého oddílu a palebných (minometných) baterií je zejména:

- dodání výzbroje, techniky a materiálu dělostřeleckým jednotkám (útvaram),
- příprava techniky k bojovému použití a zajištění její provozní spolehlivosti,
- vyproštění, odsun a oprava bojové a jiné techniky při poškození,
- podpora spolehlivosti a přesnosti měřících a diagnostických zařízení (metrologie),
- zásobování pohonnými hmotami, mazivy a speciálními kapalinami,
- zásobování vodou a proviantem,
- zásobování ostatními druhy materiálů,
- podpora dopravně zásobovacího systému, udržování a doplňování předepsaných zásob,

- řízení týlu a odborných služeb.

Logistickou podporu v boji řídí dělostřeleční velitelé na základě svého rozhodnutí a přílohy bojového rozkazu (nařízení) Logistická podpora nadřízeného velitele úkolového uskupení nebo velitele oddílu a to prostřednictvím funkcionářů logistiky své jednotky nebo útvaru.

Hlavním poskytovatelem logistické podpory dělostřeleckým jednotkám (útvaram) je dělostřelecký pluk. Štáb pluku zahrnuje oddělení logistiky. Organickou součástí pluku je rota logistiky včetně skladů materiálu.

- **u dělostřeleckého oddílu** je součástí štábu oddílu pracoviště logistiky s omezenou kapacitou plánování a realizace logistické podpory. V případě přidělení oddílu úkolovému uskupení **se logistika oddílu posiluje silami a prostředky oddělení logistiky a roty logistiky dělostřeleckého pluku**.
- **u palebné baterie** je řídícím funkcionářem logistiky výkonný praporčík. Dalším funkcionářem logistiky je technik baterie.
- **logistická podpora minometných baterií a čet** je součástí logistické podpory bojových praporů, jejichž jsou organickou součástí.

Bojový úkol lze splnit pouze s účinným využitím systému logistické podpory a při respektování možností logistiky.

Logistickou podporu v boji řídí dělostřeleční velitelé na základě svého rozhodnutí a přílohy bojového rozkazu (nařízení) Logistická podpora nadřízeného velitele úkolového uskupení nebo velitele oddílu a to prostřednictvím funkcionářů logistiky své jednotky nebo útvaru.

Velitel dělostřeleckého jednotky (baterie, čty, děla) a útvaru je zodpovědný za stav a úplnost výzbroje, techniky a materiálu, za logistickou podporu své součásti a je povinen:

- přijímat opatření ke správnému využití výzbroje, techniky a jiného materiálu při plnění úkolu,
- mít přehled o bojeschopnosti výzbroje a techniky,
- řídit přípravu a údržbu výzbroje a techniky, kontrolovat její připravenost k boji,
- stanovit nebo upřesnit bezpečnostní opatření při činnosti s výzbrojí a technikou,
- zabezpečit stanovené zásoby munice a materiálu všech uskupení,
- řešit zabezpečení specialistů a jednotek logistiky, jejich ochranu a obranu,
- schválit nařízení pro logistickou podporu (stupeň oddíl).

Jednotky logistiky dělostřeleckého oddílu se k plnění úkolů rozvinují v určených prostorech rozptýleně a maskují se a vytvářejí **týl oddílu**. Poblíž jednotek logistiky

se zpravidla rozvinuje i obvaziště oddílu. Ochranu týlu uskutečňují síly a prostředky jednotek logistiky. Ve zvláštních případech rozhoduje velitel o jejich posílení.

Příprava výzbroje a techniky k boji dělostřelecké baterie (oddílu) spočívá zejména v provedení technické údržby, seřizovacích a kontrolních prací zabezpečujících spolehlivou činnost výzbroje a techniky v boji. Součástí přípravy je doplnění zásob munice, provozních hmot a ostatního materiálu a příprava děl (minometů) ke střelbě. Za přípravu vojenské techniky a materiálu odpovídají velitelé. Za odborné práce a metodickou pomoc odpovídají funkcionáři logistiky podle své odbornosti.

Technickou údržbu výzbroje a techniky provádí osádky, obsluhy a řidiči. Speciální úkoly provádí jednotky logistiky. Technická údržba se provádí před bojem (pochodem) po jeho skončení a v nezbytných případech i během bojové činnosti. Přednostně se doplňuje munice, pohonné hmoty a odstraňují závady. Rozsah technické údržby se volí podle předpokládané obtížnosti následné činnosti, podle počtu ujetých kilometrů (vystřelených ran, odpracovaných motohodin) po předchozím ošetření. V úvahu se berou časové možnosti, stav terénu, roční a meteorologické podmínky.

U dělostřeleckých útvarů a jednotek se provádí pouze **běžné opravy**. Běžné opravy provádí příslušníci organické obsluhy a vyčlenění odborníci jednotek logistiky a to u jednotky nebo místě oprav poškozené techniky roty logistiky. K zajištění efektivnosti prací se určují shromaždiště poškozené techniky. Nejdříve se opravuje výzbroj a technika, která je rozhodující pro plnění úkolu. U dělostřelectva se přednostně opravuje průzkumná technika a velitelská vozidla. Opravená výzbroj a technika se vrací se svojí osádkou (obsluhou) k organické jednotce.

Materiální podpora (zabezpečení) je jednou z hlavních funkcí logistiky. Cílem je dodat podřízeným dělostřeleckým jednotkám a útvarům včas a určeném množství materiál pro boj i běžný život. Toho se dosahuje vytvořením nařízeného množství zásob materiálu před bojem, včasnou úhradou jeho spotřeby a manévrem se zásobami.

Materiální podpora dělostřelecké baterie (oddílu) se uskutečňuje na základě plánů a nařízení nadřízeného stupně velení a **požadavků podřízených**. Materiál se přiděluje podle skutečné potřeby. Základní kalkulační jednotka je denní dávka (Day of Supply - DOS).

Zásobováním materiálem se organizuje odběrem anebo přísunem na základě dopravně zásobovacího systému stanoveného nadřízeným velitelem.

Odběr materiálu realizuje výkonný praporčík baterie z odběrných míst logistické podpory nadřízeného. Přísun spočívá v dopravě materiálu prostředky nadřízeného k jednotce (útvary).

Teplou stravu připravují hospodářská družstva roty logistiky, je-li to možné, třikrát denně. Velitel baterie organizuje odběr teplé stravy cestou výkonného praporčíka, který ji rozváží k jednotkám nebo si ji vojáci odebírají v hospodářské výdejně. Není-li to možné, vydává se část nebo celá náležitost potravin jako studená strava.

Úkoly pro logistickou podporu se vydávají formou předběžného nařízení, dílčím rozkazem nebo bojovým rozkazem či jeho přílohou. K zajištění informací zpracovávají štáby útvarů souhrnné logistické hlášení.

Velitel úkolového uskupení vydává nařízení pro logistickou podporu organického a přiděleného dělostřelectva v příloze Logistická podpora svého bojového rozkazu. Problematika logistické podpory mající vztah k palebné podpoře, zejména podrobnosti podpory municí, se upřesňuje v příloze Palebná podpora.

Velitel dělostřeleckého oddílu posíleného o prvky roty logistiky dělostřeleckého pluku vydává úkoly pro logistickou podporu v příloze Logistická podpora svého bojového rozkazu. Rotě logistiky se vydává bojový rozkaz.

Velitel dělostřelecké (minometné) baterie vydává nařízení pro logistickou podporu zpravidla ústně. Muničním jednotkám palebných baterií se vydává ústní bojový rozkaz.

Každý velitel je povinen konat. V případě, že je mu dokládán nebo zjistí nedostatky některého druhu materiálu nebo neupokojivý stav bojové techniky je povinen vyžadovat nápravu a to jak směrem k nařízenému stupni, tak k podřízeným. Zároveň musí organizovat činnost jednotky tak, aby zabezpečil splnění úkolů i při aktuálním stavu realizace logistické podpory u jednotky.

1.3 CHARAKTERISTIKA DĚLOSTŘELECTVA, JEHO MÍSTO A ÚLOHA

Pro zvýšení vlastní bezpečnosti se jednotky a útvary v boji zajišťují. Činnosti vedené v oblasti bezpečnosti (zajištění) vojsk poskytují vlastním silám včasné a přesné varování o aktivitách protivníka a čas pro účinnou reakci.

Zajištění je součástí jiných taktických činností.

Cílem zajištění je zabránit nenadálému napadení vlastních vojsk pozemním protivníkem nebo jeho vzdušnými výsadky (aeromobilními, diverzními nebo jinými skupinami), nedovolit jeho průzkumným a jiným jednotkám nepozorovaně proniknout do prostoru činnosti (prostoru rozmístění) vlastních vojsk a v případě střetnutí s protivníkem získat pro zajišťované útvary (jednotky) čas a vytvořit výhodné podmínky pro zahájení boje jejich hlavními silami.

Podle charakteru plněných úkolů se vojska zajišťují:

- za přesunu - **zajištěním přesunu**; *(realizují i dělostřelecké jednoty (útvary) za přesunu),*
- v boji - **bojovým zajištěním**; *(realizují zejména krycí síly bojových jednotek; dělostřelectvo samo nerealizuje, ale může se podílet na palebné podpoře krycích sil),*
- při rozmístění mimo boj - **strážním zajištěním**; *(realizují určené strážní jednotky bojových sil; dělostřelectvo samo zpravidla neorganizuje, ale zejména minometné jednotky mohou být určovány jako součást strážních sil).*

Kromě uvedených druhů zajištění velitelé v každé situaci organizují přímé zajištění, tvořené podle situace a potřeby zpravidla pozorovateli, hlídkami, strážemi a hotovostními palebnými prostředky.

Přímé zajištění je nedílnou součástí činnosti dělostřeleckých jednotek a útvarů a jejich velitelů.

Cílem přímého zajištění je zabránit nenadálému napadení sestav dělostřelectva pozemním protivníkem nebo vzdušnými výsadky, diverzními jednotkami a povstaleckými a teroristickými silami, nedovolit průzkumným jednotkám protivníka proniknout do prostorů činnosti dělostřelectva a zabezpečit prostory určené pro zaujetí dělostřeleckými jednotkami a útvary před nežádoucím pohybem nekombatantů.

Přímé zajištění se uskutečňuje silami a prostředky dělostřeleckých jednotek v:

- prostorech palebných postavení,
- prostorech rozmístění mimo boj,
- prostorech činnosti jednotek dělostřeleckého průzkumu.

K přímému zajištění se vyčleňuje nejnutnější množství sil a prostředků. Provádí se na základě rozhodnutí velitele a pokynů nadřízeného štábu. Za jeho plánování a organizování odpovídá velitel jednotky, u dělostřeleckého oddílu náčelník štábu.

Přímé zajištění má charakter kruhové obrany.

V prostoru palebných postavení baterie se přímé zajištění soustřeďuje zejména na vyčkávací postavení. K přímému zajištění se u palebné baterie určuje:

- pozorovatel signálů-strážný na místě velení (MŘP),
- 2 -3 členná pozorovací hlídka k vedení pozorování zájmového pozemního a vzdušného prostoru a monitorování radiační a chemické situace.

- strážné nebo dvojice strážných ke střežení vnějšího okraje prostoru vyčkávacího postavení a pozemního přístupu (přístupů) k zajišťovanému prostoru.

Vojáci určení do přímého zajištění jsou vybavení prostředky k vedení pozorování, spojovacími prostředky a prostředky k vydávání a předávání varovných signálů.

K odražení napadení protivníkem se u baterie (palebné čety) určují palebné sektory, budují se okopy pro palbu z ručních a protitankových zbraní a organizuje se součinnost k ničení protivníka, který pronikl do prostorů palebných postavení. Nejvíce ohrožené úseky se zaminovávají nebo připravují k zaminování. Pro činnost v noci se stanoví způsob osvětlování a v případě potřeby se zvýší počet hlídek.

Je-li to možné, velitel baterie organizuje nácvik zaujetí kruhové obrany s činností jednotky na smluvené a varovné signály.

Kruhovou obranu nezaujímají řidiči bojové techniky (zůstávají u techniky k její obraně nebo přemístění) a hotovostní spojař na místě velení VB.

Velitelé palebných čet zhotovují **schéma zajištění palebných postavení** nebo palebných postavení určených přímé střelbě při odražení pozemního protivníka. Určují sektory palby jednotlivých děl. Pro rychlou orientaci v terénu se určují orientační body a dálky k nim. Velitelé děl zhotovují **náčrty palby děl**.

K rozpoznání příslušníků vlastních jednotek se denně určuje zvolání a ohlas.

Přímé zajištění se spolu s maskováním realizuje neprodleně po zaujetí prostoru. Východiskem pro vydávání úkolů podřízeným velitelům je veliteli Schéma přímého zajištění zpracované velitelem rekognoskačního družstva v průběhu rekognoskace prostoru. Po zaujetí prostoru se schéma dále rozpracovává a velitel baterie dopracuje své nařízení (dílčí rozkaz) k přímému zajištění v prostoru.

V nařízení pro přímé zajištění velitel určuje:

- směry, na které je potřeba soustředit pozornost;
- složení a úkoly přímého zajištění, jeho stanoviště a dobu vyslání;
- způsob činnosti útvaru (jednotky) při napadení protivníkem;
- místa budování okopů a palebné sektory;
- způsob zaminování přístupů k prostoru palebných postavení (prostoru rozmístění);
- způsob osvětlování terénu;
- činnost při proniknutí protivníka do prostorů palebných postavení (prostorů rozmístění);
- způsob spojení a signály.

Nařízení se u útvaru vydává ústně s jeho následným zaznamenáním. U jednotek se vydává ústně.

Informace uvedené pro prostor palebných postavení platí obdobně pro přímé zajištění dělostřelectva v prostorech rozmístění mimo boj.

Na pozorovacích stanovištích dělostřeleckého průzkumu se určují pozorovatelé z příslušníků dělostřelecké průzkumné jednotky. Při vedení průzkumu sesednutím mimo techniku se k vlastní obraně připravují okopy a určují palebné sektory pro vedení palby z ručních zbraní. V nutných případech se může připravit ochranná palba vlastních děl (minometů) na přístupy k pozorovatelně. K odražení nenadálého napadení organizuje velitel dělostřelecké průzkumné jednotky součinnost s okolními vševojskovými nebo jinými jednotkami.

2 VELENÍ DĚLOSTŘELECKÉ ČETĚ A BATERII

2.1 SYSTÉM VELENÍ DĚLOSTŘELECTVU

Pro velení dělostřelectvu se vytváří **systém velení**, který zahrnuje:

- orgány velení,
- místa velení,
- prostředky a prvky zabezpečení velení a řízení.

Systém se musí být efektivní a odolný proti působení protivníka. V systému velení jsou realizovány všechny **procesy velení a řízení**.

Orgány velení jsou tvořeny vševojskovými a dělostřeleckými veliteli a jejich štáby.

Nejdůležitější postavení má **velitel**, který plně zodpovídá za připravenost a plnění úkolů své jednotky. K tomu je vybaven nedílnou velitelskou pravomocí.

Velitel dělostřelecké jednotky (útvaru) **velí** své součásti osobně, v případě své nepřítomnosti nebo ve stanovených případech prostřednictvím svého **zástupce**. Některé své pravomoci může velitel **delegovat** na podřízené, avšak jeho odpovědnost za splnění úkolů, stejně jako jeho pravomoc, je nedělitelná.

Velitel dělostřelecké baterie (oddílu) je v boji povinen:

- znát záměr nadřízeného velitele,
- znát situaci a úkoly vlastních vojsk, rozmístění, stav a možnosti podřízených,
- znát situaci a charakter činnosti protivníka,
- vést pracovní mapu,
- mít nepřetržité spojení s podřízenými,
- včas přijímat rozhodnutí a vydávat úkoly podřízeným jednotkám (a štábu),
- organizovat velení, zabezpečení a ochranu podřízených,
- řídit manévr podřízených součástí,
- kontrolovat připravenost a pohotovost podřízených ke splnění úkolů,
- obnovovat bojeschopnost podřízených jednotek,
- prosazovat splnění úkolů.

Velitel dělostřelecké (minometné) palebné baterie (a oddílu) je navíc **odpovědný za systém řízení palby své jednotky** (útvaru).

Palebná baterie může působit v sestavě dělostřeleckého oddílu anebo být přidělena či určena k podpoře úkolového uskupení.

Velitel palebné baterie (oddílu) **přidělené** úkolovému uskupení je povinen:

- podílet se na přípravě rozhodnutí velitele ÚÚ a navrhopvat mu způsoby řešení úkolů palebné podpory.

Velitel palebné baterie (oddílu) **určené k podpoře** úkolového uskupení je povinen:

- udržovat součinnost s velitelem ÚÚ a průběžně ho informovat o vlastních palebných možnostech a situaci.

Velitel palebné (minometné) baterie k realizaci svého velení a řízení využívá:

- zástupce velitele baterie – *je prvním zástupcem VB a plní úkoly podle jeho pokynů. Zastupuje VB v době jeho nepřítomnosti, plní neplánované úkoly nebo úkoly s odloučenými prvky jednotky. Musí neustále znát situaci a úkoly jednotky a být připraven převzít velení.*
- vedoucího praporčíka,
- výkonného praporčíka a technika baterie,
- zdravotníka baterie,
- velitele podřízených čet.

Velitel dělostřeleckého oddílu využívá k realizaci svého velení a řízení **štáb** oddílu, který je hlavním orgánem velení na tomto stupni velení. Práci štábu organizuje a řídí náčelník štábu (NŠ).

Místa velení se zřizují k nepřetržitému a spolehlivému velení a spojení s podřízenými. Místa velení **se rozvíjejí** v prostorech, které jsou zpravidla stanoveny nadřazeným stupněm velení a to zejména s ohledem na zabezpečení spojení v rámci celého bojového uskupení.

HMV palebné (minometné) baterie je místo řízení palby (**MŘP**). Prostor pro jeho rozvíjení určuje zpravidla velitel baterie v prostoru palpost (ve vyčkávacím postavení), ve zvláštních případech nadřazený velitel.

HMV dělostřeleckého oddílu se rozvíjí v prostoru palpost oddílu, zpravidla v prostoru stanoveném nadřazeným velitelem. Součástí HMV je středisko řízení palby (**SŘP**). K zabezpečení pevného spojení při řízení palby oddílu může být SŘP rozvíjeno mimo prostor HMV, na jiném výhodném místě v rámci prostoru palpost oddílu.

U dělostřeleckého oddílu se kromě prostoru HMV připravuje i prostor pro rozvíjení záložního místa velení (ZMV), pro případ, kdy je nezbytné opustit hlavní místo velení. Prostor ZMV volí velitel oddílu nebo NŠ. ZMV oddílu není určené k zabezpečení souběžného velení a rozvíjí se až na povel velitele oddílu. (je-li to účelné, platí přiměřeně i pro palebnou (minometnou) baterii).

Do systému míst velení **patří prvky pro koordinaci palby** rozvinované na MV úkolových uskupení.

Místo koordinace palby (MKP) se rozvinuje ze sestavy přidělené palebné baterie (čty dělostřeleckého průzkumu) na H MV bojového praporu (PrÚU). Řídícím funkcionářem (náčelníkem) MKP je zpravidla velitel čty DPz (VČ DPz), popřípadě jiný určený důstojník od palebné baterie nebo oddílu.

Středisko koordinace palby (SKP) se rozvinuje ze sestavy baterie řízení palby dělostřeleckého oddílu na H MV brigádního úkolového uskupení (BÚU). Řídícím funkcionářem (náčelníkem) SKP je pověřený vyšší důstojník štábu dělostřeleckého oddílu. Pokud BÚU vytváří taktické místo velení, tak určený důstojník SKP plní úkoly na tomto místě velení.

Prostředky a prvky zabezpečení velení. Na zabezpečení velení dělostřelectvu se podílí prostředky velení a dále zejména dělostřelecký průzkum a spojení.

Dělostřelecký průzkum je součástí zpravodajského zabezpečení a součástí přípravy řízení a řízení palby. Zabezpečuje dělostřeleckým velitelům informace činnosti protivníka ostatní informace nutné pro přípravu a řízení boje.

Spojení u dělostřeleckých jednotek (útvárů) se organizuje podle Spojovacího řádu AČR, obecně od nadřízeného k podřízeným a od podporujících prvků k podporovaným. Všichni dělostřelečtí velitelé musí mít u sebe spojovací prostředky a umět je ovládat. Každý velitel musí mít spojení s nadřízeným a s podřízenými veliteli v rámci své bojové sestavy.

Prostředky velení jsou určeny k zabezpečení sběru informací, jejich transformaci a do rozkazů a nařízení a jejich předávání mezi veliteli a štáby (orgány velení) jednotlivých stupňů velení (např. četa – baterie - oddíl). Příjem, zpracování a toky informací jsou realizovány zejména skrze komunikační a informační systémy (technické prostředky velení), které jsou materiální základnou spojení.

- technické prostředky spojení a přenosu dat – radiostanice, radioreleové stanice apod.
- výpočetní technika a její propojování do sítí velení a řízení.
- specializované systémy na podporu rozhodovacích procesů a řízení specifických procesů jako např. řízení dělostřelecké palby (ASPRO) apod.

Spojení u palebné baterie je postaveno na radiostanicích třídy RF 13, které přenášejí jak hlasové, tak i datové informace.

2.2 PROCESY VELENÍ A ŘÍZENÍ

Procesy velení a řízení dělostřelecké baterie (oddílu) v boji zahrnují opatření a postupy při přípravě jednotky (útvaru) k boji a následném řízení v boji

2.2.1 PŘÍPRAVA BATERIE K BOJI

Příprava baterie k boji zahrnuje procesy:

- plánování bojové činnosti,
- vydávání úkolů podřízeným před zahájením boje,
- organizování bojové činnosti,
- příprava jednotek k boji,
- kontrola připravenosti k plnění úkolů.

Plánování bojové činnosti palebné baterie začíná ihned po seznámení s úkolem, obvykle na základě bojového rozkazu nebo předběžného nařízení nadřízeného velitele, tzn. velitele oddílu nebo velitele úkolového uskupení, kterému je baterie přidělena.

Výsledkem plánování je rozhodnutí velitele o způsobu plnění bojového úkolu. Etapa plánování zpravidla končí dopracováním a vydáním Bojového rozkazu (BR).

Při plánování bojové činnosti je vždy je potřeba poskytnout dostatek času na plánování a činnost podřízených, obecně až 2/3 disponibilního času.

Velitel baterie bude při plánování uplatňovat pravidla a posloupnost vojenského plánovacího a rozhodovacího procesu (MDMP).

- ujasnění úkolu – velitel baterie musí pochopit:
 - (bojový) úkol nadřízeného (úkolového uskupení nebo děl. oddílu),
 - koncepci boje (záměr) nadřízeného velitele ke splnění bojového úkolu,
 - úkoly sousedů a způsob součinnosti s nimi (při podřízenosti,
 - úkoly prvků palebné podpory úkolového uskupení a způsob součinnosti s nimi,
 - místo baterie v bojové sestavě úkolového uskupení nebo děl. oddílu,
 - úkoly stanovené pro baterie, způsob a pořadí jejich plnění,

- způsob manévru baterie (a ostatních prvků palebné podpory) v průběhu boje,
 - čas pohotovosti k plnění úkolu.
- hodnocení situace (METTT) – podklad pro závěry VB k použití, podporu a zabezpečení baterie v operaci (boji)
 - složení, stav a rozmístění nepřítele a předpokládaný charakter jeho činnosti,
 - rozmístění, stav a možnosti dělostřeleckého průzkumu a palebných jednotek,
 - ráz terénu, meteorologické a další vlivy působící na činnost dělostřelectva,
 - stav zabezpečení dělostřelectva a jeho bojové možnosti při plnění stanoveného úkolu,
 - radiační, chemickou a biologickou situaci.
 - stanovení úkolu – VB baterie odvozuje úkol baterie z bodu 3.c BR nadřízeného velitele. Stanovení bojového úkolu (mission) musí jasně a stručné. V jedné větě musí odpovídat na otázky **Who? What? Where?, When? and Why? (for what purpose)**. Kde je to možné, tak pro odpověď na otázku What? se volí vyjádření formou „úkolového slovesa“ (task verb) v souladu se STANAG 2014.
 - tvorba variant – VB nevytváří samostatné varianty použití baterie.

V případě, že baterie zůstává v podřízenosti dělostřeleckého oddílu, rozpracovává velitel baterie do svého BR úkoly stanovené baterii velitelem oddílu.

Je-li baterie předělena ÚÚ, tak se osobně nebo prostřednictvím náčelníka MKP vyjadřuje k možnostem palebné podpory jednotlivých variant bojové činnosti, které jsou vytvářeny na štábu úkolového uskupení.
 - rozhodnutí velitele ÚÚ - velitel ÚÚ schvaluje spolu s variantou bojové činnosti i variantu její palebné (dělostřelecké) podpory, bojové podpory a bojového zabezpečení.
 - rekognoskace velitele ÚÚ k upřesnění rozhodnutí v terénu – účastní se zpravidla náčelník MKP. Při rekognoskaci studuje terén, rozmístění a pravděpodobný zámysl nepřítele, situaci a bojové úkoly podporovaného praporu (ÚÚ). Na základě výsledků rekognoskace a následně konkretizuje dosud přijaté návrhy na použití baterie.
 - dopracování a vydání BR – náčelník MKP v součinnosti s ostatními prvky palebné podpory a štábem ÚÚ dopracuje BR velitele ÚÚ a jeho přílohu E

(Palebná podpora). BR a příloha E následně slouží jako finální podklad pro zpracování BR přidělené palebné baterie.

Hlavním obsahem plánování u dělostřelectva je **plánování dělostřelecké podpory** jako součásti palebné podpory. Plánování dělostřelecké (palebné) podpory je součástí MDMP úkolových uskupení. **Provádí ho místa koordinace palby** (MKP, SKP) ve spolupráci se svými dělostřeleckými veliteli a štábem ÚU. Plánování dělostřelecké podpory zahrnuje:

- plánování palebného působení,
- manévru pohybem,
- dělostřeleckého průzkumu a
- zabezpečení činnosti jednotek (útvárů) v boji.

Plánování palebného působení (palebné plánování) se provádí s cílem vytvořit systém v prostoru, čase a účelu koordinovaných paleb. Rozlišuje se na:

- obecné,
- konkrétní
- a detailní plánování paleb.

Je-li baterie přidělena ÚU, tak místo koordinace palby (MKP) je předurčeným pracovištěm pro plánování a řízení palebného působení k podpoře ÚU (=koordinace palby) na stupni bojový prapor nebo praporní úkolové uskupení.

Pozn. Obsah plánování palebné podpory je řešeno v T 15.

Vydávání úkolů podřízeným před zahájením boje. Základní způsob vydávání úkolů podřízeným před zahájením boje je bojový rozkaz a jeho přílohy.

Velitel baterie zpracovává BR písemně a nastoupené baterii ho vydává zpravidla ústně. Velitelé čet si BR VB zaznamenávají formou poznámek.

Po vydání BR může VB organizovat poradou s podřízenými VČ k objasnění BR a způsobu plnění úkolů. VČ následně upřesňují úkoly podřízeným ZVČ, velitelům děl a družstev.

Organizování bojové činnosti provádí dělostřelečtí velitelé po vydání bojového rozkazu nebo předběžného nařízení nadřízeného velitele.

Při organizování boje se upřesňují úkoly podřízeným, dopracovávají se plány paleb a vydávají ústní nebo písemná nařízení upřesňující bojový rozkaz podle vývoje situace. **Formy organizování bojové činnosti jsou:**

- objasnění bojového úkolu podřízeným,
- rekognoskace k upřesnění úkolu,
- organizace součinnosti,

- porada o způsobu plnění úkolů.

Příprava jednotek k boji zahrnuje studium bojových dokumentů, vydání předběžných nařízení, přesun do výchozích prostorů a zaujetí bojové sestavy.

Součástí přípravy jednotek k boji zahrnuje přípravu osob, techniky a prostorů k boji.

Příprava osob zahrnuje zejména nácviky činností a sladění jednotky, psychologickou přípravu a zabezpečení osob službami a materiálem před zasazením do boje (operace).

Příprava techniky zahrnuje opravy, údržbu a doplnění techniky materiálem PHM, municí, maskovacími nátěry atd.

Příprava prostorů zahrnuje zejména rekognoskace prostorů rozmístění a palebných postavení, vyměření stanovených prvků bojové sestavy, úpravy terénu, maskování, budování úkrytů, atd.

Kontrola připravenosti k plnění úkolů. Kontrolní činnost a poskytování pomoci podřízeným, je nedílnou součástí velení. Kontrolní činnost se provádí v průběhu celého procesu velení.

Každý dělostřelecký velitel **soustavně kontroluje** činnost podřízené jednotky (organické i přidělené). Prověřuje především správné pochopení stanovených úkolů, připravenost k plnění bojových úkolů, úplnost rozpracování součinnostních otázek, morálně psychologický stav podřízených apod.

Ke kontrole velitel využívá např. hodnocení údajů obdržených v hlášení nebo pozorováním činnosti podřízených. **Nejúčinnější metodou kontroly je osobní kontrola** provedená velitelem na konkrétním místě.

V případě zjištění nedostatků musí velitel vydat **úkoly a termíny k jejich odstranění**. Splnění úkolů (odstranění nedostatků) podřízení dokládají a velitel může provést následnou kontrolu.

2.2.2 ŘÍZENÍ BATERIE V PRŮBĚHU BOJE

Na základě změn situace a rozhodnutí velitele úkolového uskupení upřesňují podřízení velitelé (a štáby) také rozhodnutí k bojovému použití dělostřelectva, stanovují úkoly podřízeným a řídí přípravu k činnosti v dalších fázích boje.

Jakmile je zahájena bojová činnost musí velitel baterie řídit činnost jednotky v souladu s vývojem situace a na základě povelů a signálů nadřízených.

Obsahem procesu řízení palebné baterie (oddílu) v průběhu boje je zejména:

- řízení palby baterie,
 - *plánované palby v souladu s tabulkou paleb* (tabulkou počítaných prvků baterie,
 - *neplánované palby* se vedou na základě nařízení nadřízeného velitele (MKP, SKP), které je výsledkem schvalovacího procesu žádosti o palbu (vyžádání palby) některé ze součásti podporovaného úkolového uskupení.
- řízení manévru pohybem (manévr a přemístění).

Velitel baterie řídí činnost baterie osobně, zpravidla z Místa řízení palby (MŘP).

V rámci vedení bojové činnosti velitel baterie, prostřednictvím technických prostředků spojení a přenosu dat, přijímá informace a rozkazy od nadřízených, podává stanovená hlášení a **vydává úkoly** podřízeným. Úkoly se vydávají **krátkým nařízením** nebo **dílčím rozkazem**.

Na stupni baterie se při řízení boje písemná nařízení (dílčí rozkazy) nevydávají. Na stupni oddíl jen ve výjimečných případech.

Situace po zahájení boje bude od velitele baterie vyžadovat nejen trvalý přehled o situaci baterie, ale také rozhodnost, tzn. schopnost vydávat a prosazovat včasné a správné rozhodnutí - úkoly.

2.3 DOKUMENTY PRO VELENÍ

Hlavní dokument, který dělostřelečtí velitelé zpracovávají pro velení své jednotce (útvary) je **Bojový rozkaz** jeho přílohy.

MKP (SKP) se štáby úkolových uskupení zpracovávají pro velení dělostřelectvu **Plán paleb** a **Přílohu E** (palebná podpora) bojového rozkazu velitele úkolového uskupení.

Pozn. Plán paleb a plánování palebné podpory u úkolového uskupení je obsahem T 15 – Palebná podpora.

Velitel baterie (oddílu) ke svému BR nevydává přílohu Palebná podpora, protože řešení dělostřelecké (palebné) podpory je nosným problémem řešeným v bojových rozkazech dělostřeleckých velitelů.

Pro přípravu svého rozhodnutí a udržení přehledu o situaci připravují velitelé (a jejich štáby) **pomocné a přehledové tabulky a grafická řešení taktických**

problémů na oleátech. Formy těchto pomocných dokumentů nejsou stanoveny vojenským předpisem a jejich formalizace je řešena zpravidla na úrovni dělostřeleckého oddílu v jeho SOP.

Všichni velitelé (a štáby) zpracovávají **lhůtní a mimořádná hlášení** v souladu se stanoveným režimem jejich přijímání a odesílání. Velitel baterie (oddílu) vede **Deník přijatých a odeslaných nařízení a zpráv**.

Spojaři jednotlivých velitelů a spojovacích prostředků zaznamenávají provoz na pojítkách **do Staničního záznamníku**.

Štáb dělostřeleckého oddílu zpracovává pro velení bateriím:

- pracovní mapu velitele oddílu,
- bojový rozkaz s přílohami a dodatky,
- předběžná nařízení a dílčí rozkazy,
- plán manévru mezi prostory a v prostoru palebných postavení,
- tabulku palby.

U palebné (minometné) baterie (čety) se zpracovává:

- pracovní mapa velitele,
- bojový rozkaz velitele baterie (čety),
- plán souřadnic a manévru baterie (čety) v prostoru palebných postavení,
- tabulka počítaných prvků pro střelbu baterie,
- schéma přímého zajištění prostoru palebných postavení,
- náčrt topograficko geodetického připojení palebných postavení.

Velitel děla (minometu) zpracovává:

- záznam velitele děla,
- tabulka individuálních oprav děla,
- tabulka počítaných prvků pro střelbu děla (M),
- náčrt palby děla.

Místo koordinace palby (MKP) vede:

- deník evidence průzkumových údajů,
- seznam cílů,
- tabulku palby pro podporovanou jednotku (útvár, ÚU).

Každá dělostřelecká průzkumná jednotka vede deník průzkumu a náčrt orientačních bodů. Každá obsluha děl. průzkumného přístroje vede záznamník pozorovatele.

Pracovní mapa velitele palebné baterie (čety) zpravidla obsahuje:

- nezbytné údaje o situaci a rozmístění protivníka;

- situaci a úkoly útvarů a jednotek ÚÚ, jejich místa velení a údaje o sousedech v rozsahu nezbytném pro součinnost s nimi;
- prostory palebných postavení nebo vyhrazené prostory pro dělostřelectvo nadřízeného stupně;
- palebné úkoly plněné prostředky nadřízeného v pásmu nebo na směru činnosti;
- místa velení nadřízeného vševojskového velitele;
- koordinační čáry a prostory;
- bojovou sestavu baterie (čety), hlavní směr střelby, hranice dostřelu;
- způsob manévru v prostorech palebných postavení;
- palebné úkoly baterie (čety);
- prostory palebných postavení baterie (čet), osy a způsob manévru a přemístění v průběhu boje;
- údaje o rozmístění jednotek podpory a zabezpečení;
- dohodnuté názvy terénních předmětů;
- kódování mapy.

Do pracovní mapy nebo záznamových pomůcek či elektronických souborů velitelé dále zaznamenávají:

- údaje o NBC situaci,
- meteorologické zprávy,
- volací znaky a smluvené signály,
- údaje o munici a její spotřebě

a vedou případně i další pomocné a přehledové tabulky a dokumenty.

Bojový rozkaz velitele baterie (čety) se zpracovává v klasické 5 bodové struktuře STANAG 2014 a v souladu s obecně platnými zásadami.

Pozn. viz. Pub-35-14-01, příloha č. 4.

3 PŘESUN DĚLOSTŘELECKÉ ČETY A BATERIE

3.1 PŘESUNY

Přesun je jedna ze souboru „jiných taktických činností“

Přesuny vojsk (Troops Movement) jsou nedílnou a podstatnou součástí činnosti vojsk v průběhu přípravy a provedení jakékoliv vojenské operace, protože pouze organizovaný přesun svazků, útvarů a jednotek do určených prostorů umožňuje vytvořit nezbytné operační uskupení, schopné splnit stanovený operační úkol.

Cílem a podstatou přesunu je změnit stávající rozmístění jednotky (baterie) a dosáhnout stanoveného prostoru organizovaně ve stanovených časových lhůtách a v plné pohotovosti k plnění následného bojového (operačního) úkolu.

V závislosti na druhu použitých dopravních prostředků lze rozlišovat **druhy přesunů**:

- **pochod (march);**
Provádí se pěšky, zpravidla na kratší vzdálenosti, zvláštní význam má pro připravenost a činnost průzkumných jednotek včetně jednotek dělostřeleckého průzkumu.
- **přesun na vozidlech (vehicle movement);**
Provádí se na organických vozidlech jednotky (útvary). Jedná se o základní druh přesunu jednotek ÚÚ včetně dělostřeleckých v kterémkoli prostoru činnosti a zejména pak v prostoru operace.
- **přeprava (transport);**
Je přeprava jednotek (materiálu) neorganickými dopravními (přepravními) prostředky na velké vzdálenosti od taktických až po strategické.
 - po železnici, vzduchem nebo po moři,
 - na přepravnících – zejména těžká pásová bojová nebo dělostřelecká technika na větší vzdálenosti, ke zvýšení průměrné rychlosti přesunu a snížení spotřeby PHM.
- **kombinovaný přesun (multimodal movement);**
Provádí se na velké vzdálenosti. Kombinuje přesun na organických vozidlech části jednotek nebo úseku přesunu s přepravou. Kombinace může být jak ve vztahu k jednotkám, tak ve vztahu k úsekům na trase přesunu.

Přesuny vojsk jsou taktická činnost, která se obvykle realizuje **mimo nebezpečí střetnutí s protivníkem** nebo i **v bojové zóně**, avšak vždy **bez vyhledávání střetnutí s protivníkem**.

Bojová zóna představuje prostor, v němž je rozmístěna bojová sestava určitého stupně velení, který zde vede bojovou činnost s protivníkem. Bojová zóna se zpravidla omezuje dosahem palebného působení organických palebných prostředků tohoto stupně velení.

V závislosti na taktické situaci se přesuny uskutečňují:

- **mimo nebezpečí** střetnutí s protivníkem nebo;
- v podmínkách **hrozícího střetnutí** s protivníkem.

Základním principem přesunů je, že **všechny vyžadují** ve větším či menším rozsahu, **zajištění, zabezpečení a ochranu**.

V situacích, **kdy nehrozí střetnutí s pozemním protivníkem**, se přesun zpravidla plánuje a uskutečňuje tak, aby se dosáhlo co největší rychlosti přesunu při minimálním vypětí sil vojáků a opotřebení techniky.

V prostorech, v nichž **vede protivník asymetrickou přepadovou činnost**, se mohou vytvářet **ozbrojené doprovody** zahrnující bojová vozidla mechanizovaného vojska nebo jiných bojových jednotek, případně jednotky vojenské policie.

Přesun nelze zaměňovat s manévrem pohybem,

Přesun je pohyb sil a prostředků (jednotek) bez vyhledávání kontaktu s protivníkem k dosažení stanoveného prostoru v plné připravenosti k plnění stanovených (bojových) úkolů, např. zaujetí bojové sestavy.

Manévr pohybem je dynamický prvek boje, kterým se realizuje změna rozmístění sil a prostředků (jednotek) v prostoru boje (operace) anebo bojové sestavě.

Tomu odpovídají taktické činnosti jako střetný boj, pohyb k navázání kontaktu s protivníkem, ústup nebo odchod.

Z hlediska dělostřelectva se jedná zejména o přemístění baterie (oddílu) mezi prostory palebných postavení a manévr palebných jednotek uvnitř prostorů palebných postavení.

3.1.1 PŘESUN PO CESTÁCH V BOJOVÉ ZÓNĚ

Přesun po cestách v bojové zóně je nejdůležitější druh přesunu pro zasazení a rozmístění pozemních sil ke splnění jejich úkolů. K tomu se určuje pásmo přesunu nebo osa přesunu.

- pásmo přesunu – u vyšších organizačních celků (BÚU a výše);
Pás terénu, ve kterém velitel určuje dostatečný počet (dvě i více) přesunových os.
- **osa přesunu** (pochodová osa) – **baterie, oddíl, PrÚU**;
Osa přesunu je komunikační tah nebo směr, po kterém se jednotka (útvár) přesunuje z jednoho prostoru do jiného.
Osy přesunu je nutno volit (určovat) tak, aby se přesun uskutečnil pokud možno mimo rozsáhlé zastavěné prostory, komunikační uzly, soutěsky, železniční stanice a jiné nebezpečné prostory (objekty).
V prostorech, kde lze předpokládat snahu nepřítele o jejich narušení nebo zničení infrastruktury (mosty, dálniční křižovatky, nadjezdy apod.), je nutno předem plánovat a rekognoskovat možné **objížd'ky**, popř. plánovat opatření k zajištění náhradních přemostění, brodů apod.

Přesuny uskutečňuje baterie (oddílu, úkolového uskupení) v sestavě pro přesun.

Sestava pro přesun představuje účelové **uspořádání** organických vozidel **do proudů**. Může být tvořena jedním nebo několika souběžnými proudy vozidel.

Složení a vnitřní uspořádání každého proudu, včetně velikosti mezer mezi vozidly a vzdálenosti mezi proudy závisí na úkolu, situaci (zejména pravděpodobnosti jejich napadení pozemním nebo vzdušným nepřítelem), charakteru terénu a povětrnostních podmínkách, rychlosti přesunu, denní a roční době apod.

Pochodová sestava představuje uskupení sil a prostředků jednotky k provedení pochodu. Pochodová sestava jednotek se obvykle skládá z trojstupů (dvojstupů).

Sestava pro přesun musí umožňovat:

- dosažení vysoké (maximální i průměrné) rychlosti přesunu (v závislosti na možnostech bojové a dopravní techniky jednot vojsk),
- rychlé rozvinování do předbojové a bojové sestavy a odrážení nenadálého napadení pozemním nepřítelem,
- co nejmenší zranitelnost přesunujících se vojsk úderem letectva a jinými prostředky ničení (působení) nepřítele.

Počet os přesunu se volí zejména v závislosti na taktické situaci, charakteru terénu (prostoru) a velikosti přesunujících se sil.

Proudy jednotek (baterie, rota) se přesunují po jedné ose přesunu.

Proudy samostatných vševojskových útvarů a svazků se přesunují po jedné nebo více osách přesunu (PrÚU zpravidla 1- 2, BÚU zpravidla 2 a více).

Vzdálenost mezi proudy a jednotkami za přesunu stanovuje velitel přesunu zejména v závislosti na taktické situaci, míře rizika možného napadení protivníkem za přesunu a disponibilnímu času k provedení přesunu.

K organizovanému provedení a koordinaci proudů za přesunu se stanovují (zřizují) **pomocná kontrolní místa a čáry**:

- **SP** – Starting Point (line) / výchozí místo (čára) – vzdálenost od prostoru rozmístění musí umožnit vyvedení proudu;
- **CP** – Control Point / regulační místo - po 2 – 3 hodinách přesunu;
- **RP** – Release Point (line) / rozchodiště – vzdálenost musí umožnit zavedení proudů do nových prostorů (prostorů palebných postavení)

K odpočinku jednotek se určují prostory zastávek, popřípadě odpočinku po celodenním přesunovém výkonu.

3.2 ZAJIŠTĚNÍ ZA PŘESUNU

Za přesunu se vojska zajišťují vyčleněnými silami (zajištěním přesunu).

Zajištění přesunu se organizuje **s cílem zabezpečit nepřetržitý pohyb proudů hlavních sil**, zabránit jejich nenadálému napadení, zabezpečit výhodné podmínky k zahájení boje a nedovolit, aby síly a prostředky pozemního průzkumu pronikly k přesunujícím se vojskům.

Složení sil zajištění přesunu bude spolu s taktickou situací záviset na velikosti přesunující se součásti (jednotky, útvaru) a také na tom, zda se přesunuje samostatně nebo v sestavě nadřízeného celku (ÚU, oddílu).

Zajištění přesunu (pochodové zajištění) se provádí:

- **čelní** – předvoj, čelní záštita, čelní hlídka, pátrací družstvo (vozidlo)
- **boční** – boční záštity a to stojící nebo souběžně se pohybující,
- **zadní** – zadní záštity a hlídky.

Čelní zajištění	před proudem	ve vzdálenosti	hodnotou
předvoj	- BÚU	do 30 km	až zesílený prapor
čelní záštita	- předvoj BÚU - HS BÚU - PrÚU	5 – 10 km	zesílená četa až rota
čelní hlídka	- čelní záštity - prapor HS ÚU - oddílu samostatně	3 – 5 km	až zesílená četa
pátrací družstvo	- čelní hlídky - baterie samostatně	dohled/dostřel	družstvo (vozidlo)

Boční zajištění	od osy přesunu	ve vzdálenosti	hodnotou
stojící boční záštita	- HS praporu a výše	až 5 km na výhodné čáře	až rota
boční záštita	- HS praporu a výše	až 5 km	až rota

Zadní zajištění	za proudem	ve vzdálenosti	hodnotou
zadní záštita	PrÚU (BÚU)	do 3 (5) km	četa (až zesílená rota)
zadní hlídka	- zadní záštity - praporu HS ÚU - oddílu samostatně	Dohled/dostřel	družstvo (vozidlo)

Při zastávkách se zajištění zastavuje na výhodných čarách a stává se strážním zajištěním.

Princip zajištění, zabezpečení a ochrany je pro taktickou činnost přesun do značné míry společný s manévrem:

- zajištění proti napadení pozemním a vzdušným protivníkem,
- OPZHN a činnost v zamořeném prostoru, prostorech požárů či závalů,

dodržování přesunové/pochodové kázně a časového harmonogramu.

3.3 ZÁSADY A NORMY PRO PŘESUN DĚLOSTŘELECKÝCH JEDNOTEK

Přesun na organických vozidlech je základním způsobem přesunu dělostřeleckých jednotek.

Přesun na vozidlech lze kombinovat s přepravou těžké dělostřelecké techniky a prostředků dělostřeleckého průzkumu (zvláště pásových) na přepravnících (podvalnících).

Základním způsobem přepravy dělostřeleckých jednotek je přeprava po železnici.

Pěší přesuny (pochod) provádějí zejména jednotky dělostřeleckého průzkumu a jednotky minometů malých ráží (vpr, Imopr).

Zásady pro přesun dělostřeleckých jednotek

Dělostřelecké jednotky a útvary se přesouvají v sestavě vševojskových jednotek (uskupení) nebo samostatně.

Dělostřelecká baterie (oddíl) musí být v průběhu přesunu připravena na možné střetnutí s protivníkem.

Dělostřelecký oddíl se přesunuje zpravidla jako organický celek po jedné přesunové ose.

Při samostatném přesunu oddílu v podmínkách nebezpečí kontaktu s protivníkem může být výhodné rozdělit oddíl do více např. baterijních proudů a volit dvě osy přesunu.

Při přesunu v sestavě brigádního úkolového stanovuje místo oddílu v sestavě velitel BÚU.

Dělostřelecká palebná baterie se přesunuje po jedné přesunové ose v jednom přesunovém proudu jako celek. Baterie se zpravidla přesunuje v sestavě hlavních sil dělostřeleckého oddílu nebo úkolového uskupení, kterému je přidělena, nebo i samostatně.

Minometná baterie se zpravidla přesunuje v sestavě svého organického praporu.

Zajištění za přesunu organizují dělostřelecké jednotky v souladu s všeobecnými zásadami.

Normy pro přesun dělostřeleckých jednotek

Samohybná dělostřelecká baterie (oddíl) 152mm ShKH vz.77 představuje smíšený přesunový proud a za přesunu:

- mezi bateriemi oddílu (jednotkami proudu hlavních sil) se obvykle udržují předem stanovené vzdálenosti 100 až 300 m nebo i větší,
- mezi vozidly jednotek se podle plánované rychlosti přesunu udržují vzdálenosti 25 až 50 metrů. Za nepříznivých klimatických a terénních podmínek, na prašných cestách, při náledí, na cestách s prudkým stoupáním a klesáním, za omezené viditelnosti se vzdálenosti mezi vozidly zvětšují.
- mezi vozidly převážející nebezpečný náklad (munice, PHM) mohou být vzdálenosti až 100 m,
- průměrná rychlost přesunu baterií (oddílu) samohybného dělostřelectva může být 25 až 30 km/h,
- průměrná rychlost se v noci a za jinak ztížených podmínek pro přesun se může průměrná rychlost a celodenní výkon snížit až o jednu třetinu,
- ve všech případech se musí přesun provádět maximální možnou rychlostí odpovídající podmínkám,
- celodenní výkon baterie (oddílu) může být až 250 km,
- zastávky k odpočinku a řešení potřebných opatření se organizují zastávky po každých 2 až 3 hodinách přesunu v délce do jedné hodiny,
- při celodenním přesunu se ve druhé polovině celodenního výkonu určuje zastávka v délce do dvou hodin. Velitelé mohou podle situace stanovit zastávky i jinak,
- pro zastávky v délce do dvou hodin se určuje prostor, který umožňuje skryté rozmístění při zachování sestavy pro přesun,
- pro denní noční odpočinek se určují vhodné prostory, poskytující dostatečnou ochranu před úderem protivníka, pokud možno s vhodnými zdroji vody,
- v místě zastávek a prostorech odpočinku se jednotky před protivníkem maskují.

Při přesunu pěšky může být průměrná rychlost 4 až 5 km za hodinu. Po 20 minutách pochodu se uskutečňuje první zastávka k upravení výstroje, další 10 minutové zastávky se stanovují po každé hodině pochodu.

3.4 SESTAVA PRO PŘESUN DĚLOSTŘELECKÝCH JEDNOTEK

Zvláště náročný bude pro baterii (oddíl) přesun na území s nestabilní situací, které není lineárně rozčleněno a kde střídavě působí vlastní i nepřátelské síly (teroristické, povstalecké skupiny apod.)

Samostatně se přesunující dělostřelecké baterie (oddíl) se za přesunu zajišťuje a odpovídajícím způsobem vysílá čelní a popř. i boční anebo zadní zajištění své přesunové sestavy.

Baterie před čelo proudu vysílá pátrací družstvo, zpravidla na dohled (dostřel) hlavních sil. V případě přesunu v nestabilním prostředí s vyšší hrozbou nepřátelského napadení vysílá pátrací družstva i na boky a zád proudu.

Dělostřelectvo úkolových uskupení se rozděluje (začleňuje) do přesunových proudů ÚU a do jeho prvků zajištění přesunu **tak**, aby se mohlo za přesunu včas rozvinout do bojové sestavy a **předstihnout protivníka v zahájení palby**.

Tzn., palebně ničit zjištěného protivníka připraveného k napadání proudu nebo, který se dostal do kontaktu se silami zajištění přesunu tak, aby nemuselo dojít k zastavení pohybu proudů hlavních sil;

- dělostřelecký oddíl v podřízenosti velitele BÚU se zpravidla přesunuje za předvoji nebo na čele hlavních sil brigádního úkolového uskupení.
- dělostřelecké palebné baterie se mohou začlenit do sestavy předvoje, čelní (boční) záštity;
- minometné baterie se přesunují zpravidla v sestavě svých organických praporů.

Pokud to umožňují konstrukční podmínky dělostřelecké techniky, určují se **na vozidlech pozorovatelé**.

Sestava pro přesun dělostřeleckých jednotek musí zabezpečovat:

- **předstih dělostřeleckého průzkumu před palbou;**

Prvky dělostřeleckého průzkumu (družstva DPz, dělostřelečtí pozorovatelé) doprovázejí vedoucí jednotky a jednotky na ohrožených bocích a začleňují se do sestav prvků zajištění přesunu (pátracích skupin, čelních hlídek, čelních a bočních záští a předvoje).

- **vysokou rychlost pohybu a rozvinutí v nepřípravených palebných postavení;**

Velitelé baterií (oddílu), popřípadě náčelníci míst koordinace (MKP/SKP) v součinnosti s nadřízeným velitelem plánují vhodné prostory zaujetí palebných postavení podél přesunových os.

Palebné jednotky a prvky koordinace a řízení palby se zařazují do sestavy pro přesun způsobem, který zajistí jejich volnost k zaujetí palebných postavení k dělostřeleckému ničení zjištěného protivníka, anebo maximální palebnou podporu sil, které se dostali do kontaktu, nebo byly napadeny protivníkem.

Rekognoskační družstva (skupiny) provádí rekognoskaci přesunových os a rekognoskaci a popř. i přípravu prostorů vhodných pro rozvinutí palebných baterií (oddílu) do bojové sestavy v průběhu přesunu.

Reko družstva a všichni velitelé musí být trvale za přesunu připraveni k topografickému připojení nepřipravených (plánovaných i plánovaných) prostorů palebných postavení.

- **pevné velení a nepřetržité spojení;**

Za přesunu musí velitelé udržovat pevné spojení pomocí signálů a radiové spojení, před zahájením přesunu provést jeho kontrolu a dodržovat spojovací kázeň. Radiový provoz se omezuje na minimum. K řízení přesunu se hlásí průchod pomocnými řídicími místy přesunu (SP, CP, RP) čelem a zádí proudu, závady na technice a způsob jejich odstranění a varovné (smluvené) signály.

Velitelé a podřízení musí být schopni velení bez RST pomocí signálů pro velení.

Sestava pro přesun dělostřelecké baterie v sestavě oddílu nebo samostatně. (varianta)

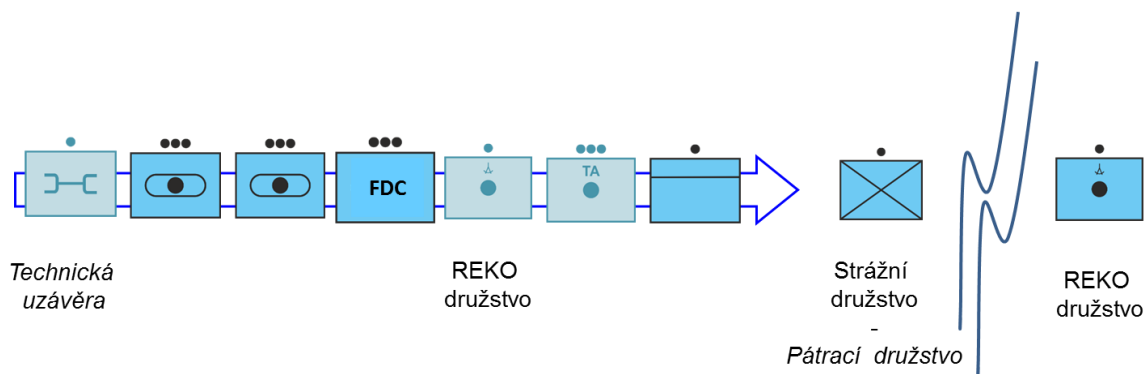

Schéma sestavy pro přesun dělostřelecké baterie. (varianta)

zdroj: vlastní

Rekognoskační družstvo provádí rekognoskaci osy přesunu, prostorů pro rozmístění nebo palebných postavení baterie, přesunuje se v sestavě čelní hlídky oddílu, nebo v sestavě baterie pro přesun a je trvale připraveno provádět vyhledávání potřebných objížděk a rekognoskaci a topografické připojení nepřipravených palpost.

Velitel baterie, vybaven spojovacími prostředky, vede ve svém vozidle proud hlavních sil baterie.

Družstva dělostřeleckého průzkumu a místo koordinace palby praporu jsou zpravidla přiděleny k bojovým praporům a přesunují se v jejich sestavách.

Za velitelem baterie se přesouvá zástupce velitele baterie a četa řízení. MŘP tvoří komunikační uzel velitele baterie pro řízení přesunu.

Za četou řízení palby se přesouvají palebné čety, které vedou velitelé čet.

Pokud se spolu s baterií přesouvají i muniční vozidla, přesouvají se za palebnými četami.

Proud baterie uzavírá **technická uzávěra**, tvořená dílenskými a odsunovými/vyprošťovacími prostředky. Minimální variantou je vozidlo výkonného praporčíka s technikem baterie.

Při samostatném přesunu baterie vysílá velitel baterie na dohled / dostřel před čelo proudu **pátrací družstvo** (např. strážní družstvo) vybavené signálními a spojovacími prostředky a dostatečnou palebnou silou. V závislosti na míře nebezpečí může VB vysílat pátrací družstva i na boky nebo za zád proudu.

Sestava pro přesun dělostřelecké baterie v sestavě praporního úkolového uskupení. (varianta)

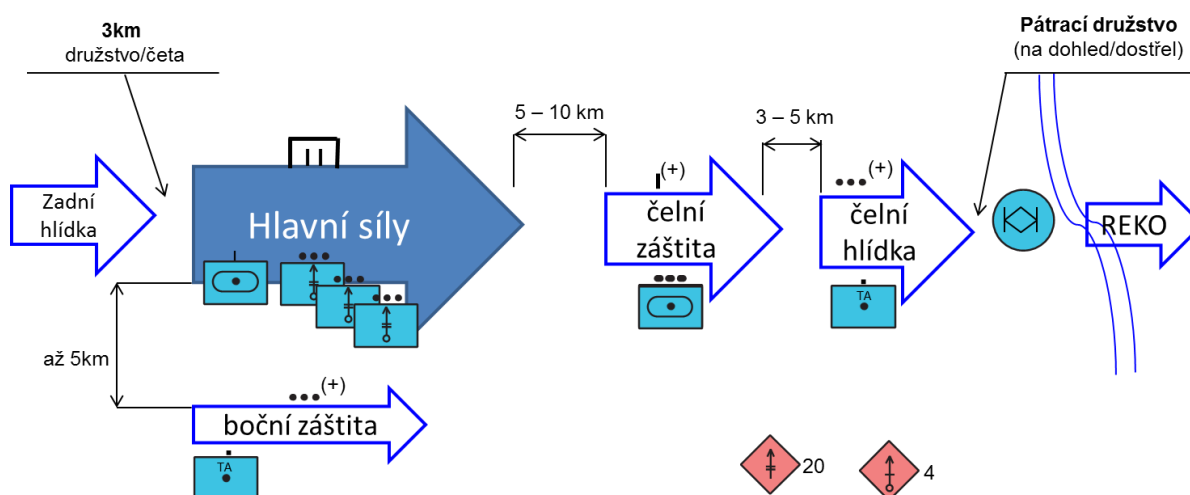

Schéma začlenění dělostřelecké baterie do sestavy pro přesun praporního úkolového uskupení. (varianta)

zdroj: vlastní

Družstva dělostřeleckého průzkumu se přesouvají za veliteli bojových rot, kterým jsou přiděleny nebo spolu s veliteli prvků zajištění přesunu, ke kterým jsou začleněny.

Reko družstvo se může přesouvat spolu s čelní záštitou PrÚU (předvojem BÚU).

Vybrané palebné jednotky se mohou přesouvat spolu s čelní záštitou PrÚU (předvojem BÚU).

Velitel baterie se zpravidla přesouvá spolu s velitelem PrÚU, kterému byl přidělen.

Místo koordinace palby se přesouvá spolu s velitelstvím praporu.

Baterie s palebnými četami se přesouvá za bojovými rotami.

V čele proudu baterie se přesouvá zástupce velitele baterie následován, reko družstvem a četou řízení palby. MŘP tvoří komunikační uzel velitele baterie pro řízení přesunu.

Za četou řízení palby se přesouvají palebné čety, které vedou velitelé čet.

Pokud se s baterií přesouvají i muniční vozidla, přesouvají se za palebnými četami.

Minometná baterie se přesouvá v proudu hlavních sil bojového praporu a řídí se stejnými nebo obdobnými pravidly jako palebná baterie.

Čety samohybných minometů se mohou přesouvat spolu s bojovými rotami a být začleňovány do prvků čelního a bočního zajištění přesunu praporu.

3.5 PLÁNOVÁNÍ A PŘÍPRAVA BATERIE K PŘESUNU

Základní veličinami pro plánování přesunu je **čas** a **délka** přesunu.

K zabezpečení dostatku času pro plánování a přípravu k přesunu vydávají velitelé všech stupňů **Předběžná nařízení** a **Rozkazy k provedení rekognoskací os přesunu**.

Velitel přesunu je určený funkcionář, zpravidla velitel přesouvajícího se útvaru nebo uskupení. K označení součástí jednotek (útvárů) přesouvajících se pod jeho velením, vydávají orgány vojenské dopravy společné číslo přesunu. Číslo přesunu musí mít všechna vozidla umístěno viditelně za čelním sklem. K označení přesunových os se stanovují kódová slova nebo se číselně označují.

Velitel přesunu je **odpovědný za zpravodajskou přípravu přesunu**. Vysílá vlastní rekognoskační skupiny na osu přesunu a **vydává Bojový rozkaz** pro přesun nebo přílohu BR, která řeší přesuny.

Velitel dělostřelecké baterie (oddílu) odpovídá za plánování přesunu u baterie a za přípravu osy pro přesun.

Osu pro přesun baterie zpravidla stanovuje nadřízený velitel, popřípadě ji určí velitel baterie, kdy volí nejvhodnější (nejpevnější) komunikace ve stanoveném směru přesunu.

Posloupnost plánování a přípravy baterie k přesunu:

- studium a ujasnění rozkazu (předběžného nařízení) nadřízeného:
 - úkol baterie, délka přesunu, čas, terén, nebezpečí a možné prostory napadení protivníkem, varovné signály a způsob spojení,
 - osa přesunu a vhodné prostory pro rozvinutí do BS za přesunu;
- plánování a příprava bojového rozkazu pro přesun:
 - vydání předběžného nařízení k přípravě jednotky k přesunu (oddíl písemně, baterie, četa i ústně),
 - vydání rozkazu k provedení rekognoskace osy přesunu (a prostorů pro zaujetí nepřipravených palpost);
- vydání BR VB pro přesun
 - zpracuje VB písemně a vydává ústně nejlépe u mapy,
 - spolu s BR pro přesun zpracuje VB i Pracovní mapu – plán přesunu.
- kontrola plnění úkolů přípravy k přesunu a dosažení pohotovosti k přesunu.

V BR pro přesun velitel baterie, kromě obvyklých úkolů stanovuje:

- úkol baterie (*přesunout se*)
- uspořádání sestavy pro přesun,
- složení úkoly a vzdálenosti prvků zajištění přesunu,
- osu přesunu (její označení),
- průměrnou rychlost přesunu a vzdálenost mezi vozidly,
- nebezpečná místa a úseky na ose přesunu,
- výchozí místo a místa regulace a časy průchodů těmito místy,
- rozchodiště, čas průchodu, a místo, kterého má být dosaženo,
- organizaci a místa zastávek, časy jejich dosažení a opuštění,
- způsob činnosti prvků zajištění a hlavních sil baterie při střetu s protivníkem,

- možné prostory pro rozvinutí do nepřipravených palpost, způsob jejich zaujetí a činnost po splnění úkolů, případně povolená spotřeba munice a způsob jejího doplňování,
- místo velení (velitele) v sestavě pro přesun a způsob velení za přesunu,
- čas pohotovosti k přesunu.

Spolu s BR pro přesun zpracuje VB i Pracovní mapu – **PLÁN PŘESUNU**.

Palebným jednotkám zařazeným do předvojů a pochodových záští se dále stanoví jejich úkol, čas a místo zařazení do proudu předvoje (pochodové zášty).

Při přípravě k pochodu se provádí údržba výzbroje a techniky a opatření k doplnění materiálu na stanovenou normu. V případě potřeby se zvyšují zásoby munice a pohonných hmot. Technika v nevyhovujícím technickém stavu, která nemůže být do zahájení pochodu opravena, se odsunuje.

Velitelé čet provádí s jednotkami nácvik činností na varovné a stanovené signály. Provádí se navázání a kontrola spojení. Všichni velitelé se podílejí na kontrole plnění vydaných úkolů, jednotky odstraňují zjištěné nedostatky. Závažné skutečnosti narušující pohotovost k pochodu okamžitě hlásí nadřízeným.

3.6 ČINNOST BATERIE ZA PŘESUNU

Při přesunu baterie v sestavě dělostřeleckého oddílu nebo proudu úkolového uskupení zahájí velitel baterie opuštění svého prostoru rozmístění (zaujatého prostoru) tak, aby v určeném čase zaujal místo v pochodové sestavě nadřízeného.

Spojení za přesunu se u baterie zabezpečuje signálními prostředky (popř. spojkami). Rádiové prostředky pracují obvykle pouze na příjmu. Přijímají a podávají se pouze dohodnutá hlášení. Hlásí se zejména průchody kontrolními místy, závady na technice, varovné signály.

Velitel baterie (čety) za přesunu:

- postupuje spolu s velitelem PrÚU, ke kterému je baterie přidělena;
- přesouvá-li se baterie samostatně – VB obvykle postupuje v čele proudu
- ověřuje osu přesunu podle mapy;
- pozoruje činnost a signály pozorovatelů pátracích vozidel (prvků zajištění přesunu) a vpředu se přesouvajících jednotek;

- dbá na dodržování sestavy pro přesun;
- dbá na uchovávání sil osob a na údržbu výzbroje a techniky;
- je připraven okamžitě rozvinout baterii k odražení napadení pozemním protivníkem,
 - pozorovatelé – dopředu, dozadu, boky, vzdušný prostor, RCHPz,
 - přijímá/podává hlášení vždy po narušení a po vyřešení situace.

Baterie (četa) při přesunu po ose:

- dodržuje stanovenou sestavu, rychlost, vzdálenosti, bezpečnostní opatření a stanovený způsob maskování;
- přesunuje se po pravé straně vozovky (volnost pohybu protijedoucích vozidel);
- vzájemné předjíždění je možné jen se souhlasem velitele;
- kritická místa na ose (soutěsky, mosty apod.) se překonávají co nejrychleji
- v noci dodržuje světelné maskování v souladu BR VB;
- poškozená vozidla zastavují na pravém okraji cesty,
 - hlásí závadu VB (VČ) – veliteli proudu,
 - technická uzávěra odstraní závadu a vozidlo se připojí na konec proudu, popřípadě se řeší odtahování vozidla.

Velitel děla (vozidla) za přesunu:

- udržuje stálou pohotovost obsluhy k plnění úkolů;
- dbá na stanovený způsob přesunu (rychlost, rozestupy...);
- určí pozorovatele a kontroluje jeho činnost;
- řídí činnost na zastávkách
 - kontroluje a řídí údržbu techniky;
 - dbá na odstranění stop po pobytu techniky a osob na zastávkách.

Činnost na zastávkách:

- prostory zastávek se rekognoskují, zejména zda nejsou zaminovány nebo zamořeny (kontaminovány);
- vozidla zastavují ve skrytu při pravém okraji nebo mimo vozovku – zůstávají v proudu;
- vzdálenost mezi vozidly se zkracuje na 10m, vzdálenost mezi jednotkami se nemění;
- pro zpožděná vozidla se ponechají mezery a ty se zařazují zpět do sestavy;

- osádky sesedají až na povel velitelů – směrem do krajnice;
- ve vozidlech zůstávají určení pozorovatelé a hotovostní radisté;
- prvky zajištění přesunu zaujímají vhodnou čáru a pokračují v plnění úkolu;
- podle potřeby se vydají pokyny k posílení přímého zajištění prostoru;
- velitelé a osádky provádí kontrolu zbraní a techniky, odpočívají;
- pohyb osob v prostoru se omezuje a je řízený;
- před odjezdem se provádí odstranění příznaků pobytu jednotky v prostoru zastávky a kontrola úplnosti zbraní a materiálu u jednotlivců.

Činnost na místech odpočinku je obdobná jako na zastávkách. Vozidla se však rozmisťují do skrytu mimo vozovku po bateriích (četách) s důrazem na maskování a možnost opětovného rychlého seřazení proudu a opuštění místa. Provádí se přímé zajištění prostoru.

Činnost při napadení vzdušným protivníkem:

- pozorovatelé na vozidlech hlásí signál – „letadla“ a určí směr, odkud se přibližují (vpravo na čtvrté hodině),
- není-li možnost účinného skrytu, tak proud zpravidla nezastavuje, ale;
- na povel velitele - zvětší rychlost a rozestupy mezi vozidly;
- na povel, organické protiletadlové zbraně vedou koordinovanou palbu na NLC (UAV),
- palba za pohybu nebo z krátkých zastávek;
- po skončení napadení hlásí velitelé stav osob, zbraní, techniky a materiálu.

Činnost při napadení pozemním protivníkem:

- pozorovatelé na vozidlech hlásí signál - „pěchota“ a určí směr, odkud se protivník přibližuje;
- baterie pokračuje v pohybu a na povel (signál) ničí protivníka palbou z ručních a lafetovaných zbraní;
- v případě napadení mechanizovaným protivníkem
 - vydá velitel pokyn ke zvýšení rychlosti a rozestupů a vyhledá s jednotkou skryt,
 - popřípadě, na vhodném místě rozvine baterii a ničí protivníka přímou střelbou děl;
- malé diverzní, povstalecké anebo průzkumné skupiny musí být likvidovány rekognoskačními skupinami a prvky zajištění přesunu.

Činnost při nebezpečí použití ZHN:

- radisté vyhlašují varovný signál, popř. pozorovatelé hlásí signál „letadla“;
- proud pokračuje v přesunu;

- příklopy, dveře, žaluzie se zavřou, FVZ u techniky se dá do polohy „zapnuto“;
- osoby mimo techniku chráněnou FVZ si připraví PIO do pohotovostní polohy;
- pásma s vysokou úrovní zamoření se zpravidla objíždějí, popř. překonávají nejvyšší možnou rychlostí;
- částečná speciální očista se provádí po vyjití z pásma zamoření otravnou látkou;
- úplná speciální očista se zpravidla provádí v prostoru odpočinku nebo po dosažení stanoveného prostoru.

Činnost při zaujetí nepřipraveného palebného postavení: DěI-3-1, čl. 78.

- velitel baterie (čety) si musí udržovat neustálý přehled o poloze své jednotky,
- zaujetí nepřipraveného palebného postavení provádí na signál nebo povel nadřízeného;
- před zavedením jednotky do zvoleného prostoru je nezbytné provést jeho povšechnou rekognoskaci, zda je terén dostatečně únosný a zda není zaminován;
- zajištění prostoru organizuje VB společně s jeho zaujetím;
- souřadnice palebného postavení se určují nejdříve topograficky a následně se zpřesňují;
- určení směrníku orientačního směru a zamíření děl do HS se provádí nejrychlejším možným způsobem, třeba i s využitím náhradních pomůcek jako je náramková buzola;
- podklady pro přípravu střelby se následně zpřesňují.

Na činnost za přesuvu bude mít významný vliv denní a noční doba, klimatické a terénní podmínky, které musí brát velitel baterie v úvahu.

Při přesunech v zimě se jedná možná náledí, mlhy, sněžení a kratší světelný čas.

Při přesunech v létě bude mít horko vliv na rychlejší únavu řidičů a zvyšovat pravděpodobnost závad na těžké bojové technice. Bouřky a přívalové deště mohou náhle měnit průchodnost terénem i rychlost pohybu na zpevněných komunikacích.

Přesuny v hornatém terénu, prudká stoupaní a klesání, cesty ve špatném stavu s prudkými zatáčkami budou klást zvýšené nároky na řidiče i vozidla

4 ROZMÍSTĚNÍ DĚLOSTŘELECKÉ ČETY A BATERIE MIMO BOJ

4.1 PROSTOR ROZMÍSTĚNÍ MIMO BOJ

Rozmístění jednotek mimo boj (RMB) představuje jeden ze základních druhů činnosti (dělostřeleckých) jednotek při přípravě, v průběhu a po skončení plnění úkolů v rámci bojové činnosti (operace).

Prostory rozmístění mimo boj zaujímají zpravidla jednotky (útvary), které jsou v průběhu operace v záloze nebo druhém sledu (operačních celků, divize, sbor) k přípravě osob, techniky a materiálu na plnění nastávajícího (bojového) úkolu nebo po jeho splnění.

Jednotkám (útvaram) dělostřelectva se určují **hlavní** a **záložní** prostory RMB.

Charakteristika prostorů RMB

Prostory RMB se rozdělují podle svého účelu.

Dělostřelecká (minometná) baterie mimo boj může zaujímat:

- **prostor soustředění** - obvykle na bojišti, k soustředění jednotek po vyvedení z boje (splnění úkolu) k obnově bojeschopnosti, tzn. k doplnění osob, techniky, materiálu a odpočinku před zahájením přípravy na další činnost;
Prostory soustředění se zaujímají i po vykonané přepravě, po vyložení (10-15 km od vykládacího prostoru).
- **výchozí prostor** – k přípravě na plnění nadcházejícího (bojového) úkolu (další bojovou činnost), např. před zahájením útoku (výchozí prostor pro útok);
Výchozí prostor se využívá i před přepravou (10–15 km od nakládacího prostoru).
- **(jiný) prostor rozmístění** – je obecně užívaný pojem pro prostory, v nichž se rozmisťují jednotky a další prvky bojové sestavy v průběhu nebo přestávkách bojové činnosti;
 - vyčkávací prostor – k soustředění jednotky bezprostředně před naložením v rámci přepravy,
 - shromaždiště – např. bezprostředně po vyložení v rámci přepravy;
 - prostor denního nebo nočního odpočinku – zpravidla při přesunu po splnění celodenního výkonu,

- prostor zastávky za přesunu
- a jiné.

Za prostory RMB se zpravidla považují prostory, které jsou mimo dosah palby většiny dělostřelectva protivníka.

Požadavky na prostory RMB

Prostory rozmístění mimo boj se volí v terénu, který má přirozené maskovací vlastnosti a dovoluje provádět rychlý manévr nebo i v osadách nebo na okraji sídel s využitím dostupné pevné infrastruktury.

Prostory rozmístění dělostřelecké baterie musí zabezpečovat a umožňovat:

- skryté a rozptýlené rozmístění jednotky, její výzbroje a techniky,
- dostatek cest pro pohyb bojové a jiné techniky,
- rychlé soustředění jednotky a manévr (opuštění prostoru) v potřebném směru,
- příznivé hygienicko-epidemické podmínky pro pobyt osob (jednotky),
- dostatek (prověřených) vodních zdrojů,
- pevné a nepřetržité velení a spojení mezi četami (podřízenými jednotkami),
- přímé zajištění a obranu,
- průzkum vzdušného prostoru a protiletadlovou obranu (vlastní anebo rozmístění PL jednotky).

V prostorech musí být přijata opatření k vyloučení negativních dopadů počasí a s tím souvisejících změn terénních podmínek.

Dělostřelecké jednotky **nezaujímají** prostory poblíž objektů, které mohou být cílem úderů protivníka nebo objektů, které mohou ohrožovat okolí v případě průmyslové havárie jako např.:

- v zóně evakuace,
- v okruhu jaderných energetických zařízení;
- v okruhu chemických provozů;
- v blízkosti plynovodů, ropovodů;
- velkých vodních ploch s hrázemi;
- v blízkosti objektů, které se mohou stát terčem útoku nepřítele;
- v prostorech, kde hrozí závaly a požáry.

Dělostřelectvu se určují prostory RMB o rozloze:

- baterie – nejméně 0,5 – 1 km²
- oddíl - nejméně 4 km²

Dělostřelecké jednotky (útvary) se v prostoru rozmísťujú **po bateriích a po četách**, zpravidla podél cest, s využitím ochranných a maskovacích vlastností terénu tak, aby bylo **možné rychlé provedení manévru** nebo sestavení přesunového proudu a **opuštění prostoru**.

- bojová technika - ve vzdálenosti 25 – 50 m od sebe,
- vozidla s municí a PHM – až 100 m od ostatních vozidel.

Výhodné je rozmístění v osadách s využitím staveb k odpočinku a údržbě a opravám techniky.

V případě zaujetí prostoru rozmístění v terénu (osadě) dříve obsazeném protivníkem, se musí nejdříve prostor vyčistit od nežádoucích osob, provést průzkum zaminování, zamoření terénu a ověřit možnost využití zdrojů vody a zanechaných potravin a materiálu.

Dělostřelecká baterie se se rozmísťuje zpravidla v sestavě dělostřeleckého oddílu nebo v sestavě PrÚU, je-li mu přidělena.

Minometná baterie se rozmísťuje zpravidla v sestavě svého bojového praporu.

Dělostřelecké jednotky v prostoru rozmístění mimo boj zajišťují přímým zajištěním a **musí být v stálé pohotovosti k odražení vzdušného i pozemního protivníka**.

4.2 PŘÍPRAVA ZAUJETÍ PROSTORU RMB

Pro rozmístění mimo boj se vydává velitel oddílu (úkolového uskupení) **bojový rozkaz**, ve kterém se uvádí:

- nezbytné údaje o protivníkovi;
- hlavní a záložní prostor rozmístění a způsob jeho zaujetí;
- prostory rozmístění jednotlivých baterií;
- úkoly přímého zajištění a pořádkové služby;
 - úkoly a složení strážních hlídek a čas jejich pohotovosti;
 - složení a úkoly (prostor rozmístění) hotovostní jednotky;
 - způsob protiletadlové obrany v prostoru rozmístění;
- způsob velení, spojení a předávání informací a protivníkovi v prostoru rozmístění;
- opatření pro ženijní budování a maskování v prostoru rozmístění;

- opatření ostatních druhů zabezpečení činnosti oddílu a baterií;
- činnost při nenadálém napadení pozemním a vzdušným protivníkem v PRMB.

Velitel baterie se při přípravě zaujetí prostoru RMB řídí obecně platnými postupy, které mimo jiné zahrnují:

- plánování zaujetí a činnosti v prostoru rozmístění,
- vydání předběžného nařízení a dílčího rozkazu k rekognoskaci,
- rekognoskaci prostoru rozmístění a osy přesunu k jeho zaujetí,
- vydání BR VB pro prostor rozmístění,
- přípravu a zabezpečení baterie k plnění úkolu (k přesunu, zaujetí a plnění úkolů v prostoru rozmístění).

Při plánování zaujetí prostoru rozmístění si **velitel baterie** ujasní úkol, stanoví opatření prvního pořadí, zpracuje časový rozpočet a zhodnotí situaci.

Je-li to účelné, vydá k přípravě baterie na plnění úkolu Předběžné nařízení.

Následně vydá **Dílčí rozkaz (nařízení) k rekognoskaci** a přípravě prostoru rozmístění, který zahrnuje:

- velitele a složení sil (reko skupiny) k provedení rekognoskace,
 - velitelem reko skupiny je zpravidla ZVB,
 - rekognoskační družstvo a další potřebné síly, prostředky a materiál,
 - např. strážní družstvo, družstvo ženijního průzkumu... v závislosti na situaci a úkolech nadřízeného.
- úkoly k rekognoskaci osy přesunu,
- úkoly k rekognoskaci a přípravě prostoru rozmístění,
- termín a způsob podání hlášení o provedené rekognoskaci,
- organizace setkání s jednotkou a způsob jejího zavedení do prostoru,
- čas pohotovosti k zahájení přesunu (začlenění do reko skupiny nadřízeného).

Rekognoskace se provádí za účelem upřesnění vhodných prostorů rozmístění a jejich přípravy k zaujetí jednotkou.

Rekognoskaci prostoru rozmístění provádí **rekognoskační skupina (družstvo) baterie** jako součást rekognoskační skupiny oddílu nebo PrÚU, kterému je baterie přidělena.

Rekognoskační skupinu oddílu je zpravidla vedena zástupcem velitele oddílu a bude zahrnovat reko družstva baterií a další potřebné síly a prostředky jako např. topografické družstvo, družstvo RCHPz, ženijní družstva, strážní družstva, přepravní prostředky a potřebný materiál.

V rámci prostoru RMB, reko družstvo (skupina) baterie provádí samostatně, v souladu s pokyny velitele nadřízené skupiny, rekognoskaci prostoru určeného pro baterii.

Úkolem rekognoskační skupiny (družstva) baterie je:

- **v prostoru rozmístění v terénu**
 - volba prostoru pro baterii,
 - zjištění pohybu či přítomnosti nežádoucích osob,
 - RCHP a průzkumu zaminování – vyznačení zamořených a zaminovaných částí terénu,
 - průzkum (označení) příjezdových a odjezdových cest a cest pro pohyb (manévr) techniky uvnitř prostoru,
 - hygienicko-epidemická situace, vyhledání, prověření a označení zdrojů vody,
 - výběr (označení) prostorů pro čety,
 - posoudit možnosti spojení a vybrat místo velení baterie,
 - posoudit možnosti maskování a ženíjního budování v prostoru,
 - možnosti těžby dřeva nebo využití jiných materiálů,
 - posoudit možnosti přímého zajištění a připravit jeho prvotní návrh.
- **v prostoru rozmístění v osadách** (spolu s výše uvedenými)
 - odhalit možnou přítomnost protivníka (kombatantů i nekombatantů),
 - zjistit náladu a postoj obyvatelstva,
 - stanovit vhodný počet objektů pro ubytování,
 - vybrat objekty pro skryt a údržbu techniky,
 - posoudit zdravotní a hygienické podmínky,
 - prověřit bezzávadnost vodních zdrojů,
 - a vhodnost ostatních charakteristik prostoru.

Po skončení rekognoskace hlásí velitel rekognoskační skupiny (družstva) baterie její výsledky veliteli reko skupiny oddílu, popřípadě veliteli baterie. Současně s hlášením obdrží (upřesní si) pokyny, kde očekávat a po které přístupové ose zavést baterii do prostoru rozmístění.

Rozkaz velitele baterie pro prostor rozmístění mimo boj zpracuje VB písemně v obecně platném formátu STANAG 2014 a vydá ho jednotce (velitelům čet) ústně. Obsah BR rozpracovává ustanovení rozkazu nadřízeného (viz úvodní článek k bodu 2). VČ si ustanovení rozkazu zaznamenávají a po rozpracování vydávají ústně BR VČ svým podřízeným.

Příprava a zabezpečení baterie k plnění úkolu bude zahrnovat:

- vydání rozkazu VB pro přesun,
 - upřesňování úkolů pro přesun, zaujetí a prvotní činnost v prostoru rozmístění,
 - komplexní logistické a další druhy zabezpečení činnosti jednotky,
 - přípravu a zabezpečení osob,
 - údržbu zbraní a techniky a doplnění municí, PHM a potřebným materiálem,
 - odpočinek osob,
 - průběžnou kontrolu plnění úkolů a odstraňování nedostatků,
- dosažení pohotovosti k přesunu do prostoru rozmístění.

4.3 ZAUJETÍ PROSTORU ROZMÍSTĚNÍ MIMO BOJ

Baterie zaujímá prostor rozmístění plynule a pokud možno skrytě (za snížené viditelnosti) přímo z proudu baterie. Jednotlivé čety zaujímají prostor postupně v pořadí uspořádání přicházejícího přesunového proudu.

Rekognoskační skupina (družstvo) očekává příjezd baterie na smluveném místě a v čele proudu zavádí jednotku do prostoru rozmístění:

- před prostorem na skrytém místě proud zastaví,
- velitelé čet a děl (vozidel) sesednou před vozidla,
- příslušníci reko skupiny (družstva) se postaví do čela proudu čet,
- pěšky, s veliteli vozů před vozidly, zavádí čety do určeného prostoru a upřesňují velitelům čet a vozů rozmístění jednotlivých vozidel,
- velitele baterie (čety) zaujímá své místo velení v prostoru,
- velitelé vozů navádí vozidla do určených postavení.

Velitel rekognoskační skupiny podá veliteli baterie úplné hlášení a provedené rekognoskaci:

- zprávy o nepříteli, s nímž se setkal;
- radiační a chemickou situaci;
- ženíjní situaci, výskyt min, možnosti těžby dřeva;
- zdravotní a epidemiologickou situaci;
- prostory jednotek;

- příjezdové cesty, jejich stav;
- vodní zdroje;
- způsob spojení;

a na schématu mu předloží návrh přímého zajištění prostoru.

4.4 ČINNOST V PROSTORU ROZMÍSTĚNÍ MIMO BOJ

Dělostřelecká baterie (oddíl) v prostoru rozmístění mimo boj je povinna **realizovat všechna opatření zabezpečení a ochrany vojsk** a mít v pohotovosti síly a prostředky k odrážení pozemního i vzdušného nepřítele, tzn. realizovat zejména:

- pevné velení a spojení,
- zajištění prostoru RMB,
- realizace opatření zabezpečení a ochrany vojsk.

Velitel baterie prostoru zároveň vytváří systém včasného uvědomování – pronikání (šíření) varovných a smluvených signálů a povelů od velitelského stanoviště do jednotlivce včetně.

Velení a spojení v prostoru rozmístění

Velení v prostoru RMB realizuje velitel baterie (VB) ze svého místa velení, velitelé čet ze svých velitelských stanovišť.

Místo velení rozvinuje VB v prostoru na vhodném místě, které umožňuje trvalý přehled o situaci u jednotky a nepřetržité velení jak při přechodu k boji (obraně prostoru), tak při jeho opuštění.

- **Spojení v prostoru se organizuje** mezi MV VB a místem velení nadřízeného velitele, v jehož sestavě je baterie zařazena (oddíl, prapor nebo PrÚU) a s podřízenými veliteli čet a dalšími prvky sestavy – pozorovacími stanovišti, k zabezpečení uvědomování jednotek o vzdušném a pozemním nepříteli, o použití zbraní hromadného ničení, o radioaktivním, chemickém a bakteriologickém zamoření a použití zápalných prostředků.

Spojení se realizuje zpravidla linkovými spojovacími prostředky a pohyblivými pojiťky (spojkami). Určené (hotovostní) radiové stanice zůstávají na příjmu pro příjem varovných signálů a spojení s nadřízeným.

Vojáci (obsluhy) se rozmísťujú poblíž své techniky a vykonávají pouze činnost určenou veliteli. Pohyb v prostoru se omezuje, dodržuje se maskovací a světelná kázeň.

Vojáci hlasem předávají (šíří) veškeré varovné a smluvené signály.

Přímé zajištění baterie v prostoru rozmístění

Zajištění prostoru rozmístění baterie organizuje velitel přímým zajištěním. K organizaci denního života se dále u baterie určuje celodenní směna.

Přímé zajištění se organizuje vždy proti nenadálému napadení prostoru pozemním a vzdušným protivníkem a musí mít charakter kruhové obrany. Pozorování ke zjištění protivníka se provádí na přístupech k prostoru rozmístění. Uvnitř prostoru organizuje velitel baterie (oddílu) monitorování dodržování opatření maskování a ostatních opatření zabezpečení činnosti vojsk a stanovených úkolů.

K přímému zajištění se u baterie určují:

- **pozorovatelé;**

Pozorovatel vzdušného prostoru se rozmísťuje na pozorovacím stanovišti na ohroženém směru, nejlépe s možností pozorování vzdušného prostoru v rozsahu 360 stupňů a vybavuje se potřebným materiálem (dalekohled, signální a spojovací prostředky atd. Každá baterie má mít ve své sestavě vycvičeného pozorovatele vzdušného prostoru).

Chemický pozorovatel provádí monitorování radiační a chemické situace ve stanovených časových intervalech. K provedení měření si vybírá (je mu stanoveno) vhodné stanoviště na návětrné straně prostoru rozmístění.

Pozorovatel na MV baterie k příjmu hlášení od pozorovatelů a strážních hlídek a k šíření varovných signálů.

- **(pohyblivé) strážní hlídky;**

Strážní hlídky (dvojice strážných) s osobními zbraněmi a signálními a spojovacími prostředky provádí hlídkování ve stanoveném úseku po obvodu prostoru rozmístění a zajišťují prostor pozorováním proti nenadálému napadení pozemním protivníkem a proti pronikání nepovolaných osob, diverzních a jiných nepřátelských skupin do prostoru rozmístění.

Strážní hlídky se mohou vysílat na stanovenou vzdálenost před prostor RMB na ohrožený směr, v případě potřeby i mezi prostory rozmístění jednotlivých jednotek.

Strážní hlídka se zpravidla určuje i „u závor“ na hlavní komunikaci při vstupu do prostoru rozmístění baterie. Zde kontroluje a hlásí vstup všech osob a vozidel na MV baterie.

K rozpoznání osob se denně u baterie určuje „zvolání a ohlas“.

Zjištění protivníka hlásí strážní hlídky ihned na MV baterie, v případě napadení protivníkem brání stanovený úsek (směr, čáru) a zabezpečuje organizované zahájení boje hotovostní jednotkou nebo četou (jednotkou) zaujímající kruhovou obranu ve stanoveném úseku na obvodu prostoru rozmístění.

- **pořádkové hlídky;**

se určují s úkolem udržovat pořádek, kontrolovat maskování, utajení pohybu, regulace pohybu a zabraňování pronikání a pohybu nepovoláných osob v prostoru rozmístění. U baterie se určují podle potřeby, ve dne 1-2 osoby.

Strážní a pořádkové hlídky se zpravidla **na noc posilují. Za nepříznivých klimatických podmínek** se doba směn strážní služby **zkracuje.**

- **hotovostní jednotka;**

Velikost hotovostní jednotky závisí na velikosti a úkolu jednotky, která zaujala prostor rozmístění. U oddílu se určuje zpravidla četa, výjimečně baterie.

Úkolem jednotky je být v pohotovosti k boji (likvidaci) diverzních skupin, taktických vzdušných výsadků, požárů a k řešení jiných nepředvídaných událostí.

Součástí hotovostní jednotky mohou být i **hotovostní zbraně (děla)** k ničení pozemního protivníka přímou střelbou nebo k ničení nízko letících cílů protivníka. Pro tyto zbraně se připravují palebné plány, určují se orientační body, dálky k nim a velitelé čet zpracovávají schémata palby. Určují se signály k zahájení a ukončení palby. Velitelé děl určených k vedení přímé střelby zpracovávají náčrt palby děla.

Celodenní směna se u baterie určuje k zabezpečení běžného života u jednotky a k ochraně osob a techniky.

Do celodenní směny se určuje dozorčí baterie s potřebným počtem pomocníků a osoby k zabezpečení nepřetržitého chodu MV a jednotky a k přímému zajištění prostoru rozmístění baterie (např. hotovostní spojaři).

Stanoviště dozorčího baterie se zřizuje spolu s MV baterie.

Dozorčí baterie řídí činnost celodenní směny a okamžitě informuje velitele baterie o všech skutečnostech zjištěných pozorovateli a strážními hlídkami. Eviduje příjezd a odjezd všech osob a techniky do/z prostoru a plní další úkoly podle zpracovaných směrnic pro výkon služby a pokynů velitele baterie.

K organizaci přímého zajištění velitel baterie vydává:

- graficky „**Schéma přímého zajištění prostoru RMB**“,

- ústně s písemným zaznamenáním - nařízení (dílčí rozkaz) pro přímé zajištění a vlastní obranu v prostoru rozmístění - k upřesnění a jednotnému chápání úkolů.

Složení celodenní směny určuje velitel baterie ve svém denním rozkaze.

Strážní zajištění prostoru rozmístění

V případě zvýšeného nebezpečí (hrozby) napadení pozemním protivníkem zřizuje velitel vševojskového praporu, brigády (úkolového uskupení) zajišťovací pásma, do kterého vysílá jednotky ke strážnímu zajištění prostoru rozmístění.

Do strážního zajištění prostorů RMB se určují strážní odřad v síle bojové roty až praporu a/nebo strážní záštita v síle zesílené čety až roty. Spolu s bojovými jednotkami budou do strážního zajištění vysílány i dělostřelecké jednotky k jejich posílení.

- strážní odřad (rota až prapor)
 - přidělená dělostřelecká baterie (četa),
 - organická minometná baterie (četa) praporu.
- strážní záštita (zesílená četa až rota)
 - přidělená minometná četa.

Dělostřelecká (minometná) baterie (četa) zařazená do sestavy strážního zajištění se zpravidla rozvinuje v určeném prostoru do bojové sestavy s úkolem být v neustálé pohotovosti k ničení a umlčování protivníka v zajišťovacím pásmu a:

- vyřazovat palbou protivníka na přístupech k postavení strážních odřadů (záštít),
- palebně podporovat boj strážního odřadu (záštity) v zajišťovacím pásmu a krýt palbou mezery mezi nimi.

Palby se připravují zejména na křižovatky a důležité úseky cest ke strážnímu zajištění. Před postavení strážních záštít a do mezer mezi záštítami se připravují přehradné palby.

Vždy je nezbytné zajistit **předstih dělostřeleckého průzkumu před palbou.**

Dělostřelecký velitel určený do strážního odřadu (strážní záštity) při stanovení úkolu v bojovém rozkaze uvádí:

- určení palebných čet (sekcí) k podpoře jednotlivých záštít;
- palebné úkoly k vyřazování protivníka na přístupech k postavení
- strážních záštít a k blokování protivníka v mezerách mezi záštítami;

- prostory palebných postavení a způsob jejich zaujetí;
- manévry v prostorech palebných postavení;
- spotřebu dělostřelecké munice;
- činnost při odchodu vševojskových jednotek ze strážní záštity;
- způsob spojení a signály.

K organizaci dělostřeleckého průzkumu určuje velitel strážní záštity jednotce dělostřeleckého průzkumu:

- úkoly dělostřeleckého průzkumu;
- prostory pozorovacích stanovišť a způsob jejich přípravy;
- způsob spolupráce při střelbě;
- způsob spojení a signály.

Jakmile dělostřelecký průzkum zjistí protivníka, hlásí to veliteli strážní záštity a informuje dělostřeleckého velitele. Funkcionáři řízení a koordinace palby začnou okamžitě připravovat dělostřeleckou palbu na směry pohybu protivníka.

Palbu na přibližujícího se protivníka začíná baterie (četa) na povel (signál) velitele praporu (roty, čety) a vyřazuje ho zpravidla na největších dálkách střelby.

Spolu s ostatními palebnými prostředky odráží zteč protivníka a zabezpečuje zasazení hlavních sil úkolového uskupení do boje.

Realizace opatření zabezpečení činnosti a ochrany vojsk

- **ženijní zabezpečení**

Ženíjní budování prostoru rozmístění se zahajuje ihned po jeho zaujetí, je-li to možné i dříve. Pro osoby, bojovou techniku a materiál se budují okopy, které se dále z odolňují, v případě dostatku času i kryty. Pro palebné prostředky, vyčleněné k zajištění proti pozemnímu nepříteli, a pro protiletadlové prostředky, se budují okopy na určených palebných stanovištích nebo v postaveních. K zabezpečení pohybu techniky a manévru se upravují cesty. Na přístupových cestách do prostoru, na základě plánů zajištění a obrany prostoru, se mohou zřizovat zátarasy.

Maskování techniky, jednotek a jejich pobytu v prostoru se realizuje neprodleně se zaujetím prostoru. Maskování jednotky se kontroluje ze země a popř. i ze vzduchu.

Zvláštní pozornost se věnuje i tepelnému maskování, maskování před prostředky elektronického boje protivníka, zabezpečení utajení velení a udržování maskovací a světelné kázně a celkovému pořádku v prostoru rozmístění.

- **chemické zabezpečení** – monitorování radiační a chemické situace se provádí ve stanovených intervalech v celém prostoru RMB. Realizuje se dekontaminace jednotek v případě jejich dřívější kontaminace při překonávání zamořených prostorů.
- **logistická podpora** – provádí se údržba a doplnění techniky a materiálu (PHM, munice). Rozvinují se služby vojsk – provádí se odběr a úprava vody, příprava a odběr teplé stravy.
- **zdravotnické zabezpečení** – provádí se doplnění zdravotnického materiálu, kontrola zdravotního stavu osob, jejich ošetření a realizují se opatření k obnově sil (odpočinek). Součástí činnosti je i kontrola dodržování hygienicko-epidemickým opatření v prostoru (koupání, WC, apod.) a při přípravě stravy.
- **pozorování a průzkum** – je součástí opatření k zajištění prostoru. Rekognoskační družstvo (skupina) baterie může být vyslána na průzkum následné přesunové osy a prostorů další činnosti (prostorů palpost).
- **ochrana** - v rámci OPZHN a dalších opatření ochrany vojsk se provádí nácvik pronikání signálů a činnosti jednotky na varovné signály (zaujímání krytů apod.). Významnou součástí ochrany jsou veškerá preventivní opatření, včetně opatření proti vzniku a šíření požárů. Hašení požárů je jedním z úkolů pro hotovostní jednotky. Dodržování opatření ochrany vojsk průběžně monitorují všichni velitelé a příslušníci celodenní směny.

zajištění – pozorování, varování před pozemním a vzdušným protivníkem, přímé zajištění, hotovostní zbraně a jednotky, strážní zajištění.

5 POUŽITÍ DĚLOSTŘELECKÉ ČETY A BATERIE (ODDÍLU) V DEFENZIVNÍCH TAKTICKÝCH ČINNOSTECH

5.1 MÍSTO A ÚKOLY DĚLOSTŘELECKÉ BATERIE (ODDÍLU) V DEFENZIVNÍCH TAKTICKÝCH ČINNOSTECH

Defenzivní taktické činnosti (DTČ) provádí jednotky k odražení protivníka, který je v převaze ve snaze způsobit mu ztráty a zabránit v dosažení úspěchu v boji. Pomocí defenzivních taktických činností lze oslabit protivníka, ale nelze pomocí nich dosáhnout vítězství v boji.

Defenzivní taktické činnosti zahrnují:

- obranu a to *poziční* anebo *manévrovou*,
- boj na zdrženou.

Obrana. Cílem poziční obrany je zmařit útok protivníka udržením prostoru obrany. Cílem manévrové obrany je porážka protivníka jeho destrukcí uvnitř bráněného prostoru.

Boj na zdrženou. Při boji na zdrženou (BNZ) dochází k vědomému vzdávání se bráněného prostoru k získání času k obnově bojeschopnosti nebo vytvoření podmínek pro následnou bojovou činnost (výměna prostoru za čas).

Dělostřelectvo je významným prostředkem bojové podpory úkolových uskupení v defenzivních taktických činnostech a svým palebným působením vytváří podmínky pro splnění úkolů bránících se jednotek a útvarů. V rámci palebného ničení:

- vede obranné palby – *k ochraně jednotek při odrážení zteče, mezer a boků BS;*
- vede krycí palby – *k ochraně jednotek, zejména k vyřazení obrněných a zvláště důležitých cílů;*
- vede zabraňující palby – *k zabránění přístupu protivníka do důležitých prostorů a směrů;*
- provádí dělostřeleckou přípravu – *před zahájením (proti)útoků bojových jednotek;*
- provádí protibaterijní činnost – *průzkumné a palebné působení k vyřazení palebných jednotek protivníka.*

Při vedení **všeobecné palebné podpory** bránících se vojsk dělostřelectvo zejména umlčuje palebné prostředky protivníka a narušuje jeho přesuny a rozvinování k útoku.

Při vedené **přímé palebné podpory** dělostřelectvo ničí a umlčuje živou sílu a palebné prostředky a minometné jednotky protivníka, jeho místa velení, spojení a průzkumu na taktickém stupni a jiné důležité cíle ve svém dostřelu.

Minometné jednotky v obraně ničí a umlčují živou sílu a palebné prostředky, místa velení a průzkumné prostředky protivníka v útočících praporech (rotách) prvního sledu. Vzhledem k charakteru účinku tříštivých a tříštivotrhavých min je neefektivní jejich použití k vyřazování obrněných prostředků.

Kromě vyřazování cílů protivníka, je-li k dispozici speciální munice, mohou děla a minomety kryt dýmem vlastní jednotky před průzkumem a palbou protivníka, popřípadě v noci osvětlovat terén.

Organické minometné baterie a přidělené dělostřelecké baterie (oddíl) úkolových uskupení realizují zejména přímou palebnou podporu ÚU. V jednotlivých případech se mohou účastnit ničení vzdušných výsadků a speciálních odřadů, které pronikly do hloubky obrany (dělostřelectvo druhosledových ÚU). Dělostřelecké baterie (oddíl) se mohou v rámci svého dostřelu a možností dělostřeleckého průzkumu podílet i na plnění úkolů všeobecné palebné podpory a to zejména při rozvinování jednotek protivníka k útoku.

5.2 ÚKOLY PALEBNÉ (DĚLOSTŘELECKÉ) PODPORY V OBRANĚ

Určujícím faktorem plánování obranného boje je hloubka rozkrytí zámyslu činnosti protivníka.

Při plánování, velitel ÚU rozděluje vedení obranného boje do fází, od kterých důstojník štábu odpovědný za plánování činnosti dělostřelectva (náčelník MKP nebo SKP) odvozuje **úkoly palebné (dělostřelecké) podpory** tak, aby co nejlépe podporovaly záměr plnění bojového úkolu (CONOPS) velitele.

Záměr (koncepce) dělostřelecké podpory vychází z koncepce palebné podpory, kterou schvaluje velitel ÚU. Pro dělostřelectvo se v jednotlivých fázích obrany stanoví jeden nebo i více úkolů palebné podpory.

Typické **úkoly palebné (dělostřelecké) podpory** ÚU v obraně jsou:

- dělostřelecké ničení protivníka na přístupech k obraně (BÚU, úkol všeobecné PP);
- dělostřelecká podpora boje v pásmu krycích jednotek;
- dělostřelecká podpora odrážení zteče předního okraje;
- dělostřelecká podpora boje v hloubce obranného postavení;
- dělostřelecká podpora jednotek provádějících protizteč.

Jedním ze základních předpokladů pro plnění úkolů dělostřelectva je dostatečné omezení působení vzdušných prostředků protivníka.

5.3 PALEBNÝ SYSTÉM

Obrana musí být pružná a odolná. S ohledem na rozkrytí zámyslu činnosti protivníka se buduje tak, aby v jednotlivých fázích boje zohledňovala různé možnosti činnosti protivníka a jeho přístupů k obranným postavením nebo čarám. Možnost plánovat palby na předem zjištěné cíle je malá a plánují se pouze sektory nebo směry palebné činnosti jednotek. Proto k palebnému ničení protivníka v obraně organizuje velitel ÚU **palebný systém**.

Na podkladě rozhodnutí velitele ÚU (výběru varianty boje) vytváří důstojník štábu odpovědný za plánování činnosti dělostřelectva (náčelník MKP nebo SKP) pro splnění úkolů palebné (dělostřelecké) podpory v obraně také palebný (pod) systém dělostřelectva.

Palebný systém dělostřelectva je součástí vševojskového palebného systému ÚU a musí být provázán s (se):

- palebnými systémy prostředků přímé střelby bojových jednotek (útvary),
- systémem ženijních zátarasů,
- palebnými pásmy protitankových prostředků (odřadů, záloh - pokud jsou vytvářeny),
- plánovanými údery vzdušných prostředků palebné podpory (vrtulníků, letadel),
- plánovanými palbami a prostory palebné činnosti dělostřelectva nadříděného stupně.

Při **vytváření palebného systému dělostřelectva** se posuzují maximální a minimální dálky střelby a v terénu se upřesňují bezpečnostní vzdálenosti od výbuchů vlastních střel a další koordinační opatření. Součástí tvorby palebného systému

dělostřelectva je **palebné plánování**. K efektivitě palebného systému dělostřelectva přispívá vhodné rozmístění pozorovacích stanovišť dělostřeleckého průzkumu.

Palebný systém dělostřelectva úkolového uskupení se obvykle skládá z:

- plánovaných prostorů hromadných paleb (BÚU, vede jeden a více děl.oddílů)
- úseků soustředěných a samostatných paleb,
- čar nepohyblivých a pohyblivých přehradných paleb,
- garantovaných paleb, provedených na signál (vyžádání) velitele bojové jednotky (čety, roty),
- popřípadě i z palebných sektorů dělostřelectva vyčleněného pro přímou střelbu.

Hlavnové palebné jednotky v prostorech palebných postavení se připravují k přímé střelbě na tanky a další bojové prostředky protivníka.

Ke klamání protivníka o palebném systému, vždy však pouze v souladu s plánem klamání velitele ÚU, se mohou použít vyčlenit kočující děla a budovat klamná palebná postavení.

5.4 BOJOVÁ SESTAVA

Bojový prapor, který je součástí brigádního úkolového uskupení (BÚU), se brání zpravidla bez posílení a jeho dělostřelecká podpora je vyžadována prostřednictvím místa koordinace palby (MKP). Minometná baterie zpravidla zůstává v podřízenosti velitele praporu. Rotě působící v prostoru činnosti krycích sil může být dočasně přidělena část a někdy i celá minometná baterie.

Dělostřelecké jednotky vyvádějí do bojové sestavy (BS) z prostoru soustředění, vyčkávacího postavení, prostoru denního nebo nočního odpočinku nebo z místa stálé posádky a to přesunem nebo přepravou. Plánování, rekognoskace a organizace přesunu se provádí podle obecných pravidel.

Zaujetí bojové sestavy může probíhat v dotyku nebo mimo dotyk s protivníkem.

V dotyku s protivníkem se zaujetí bojové sestavy provádí zpravidla v noci. Přecházel-li úkolové uskupení do obrany po předchozí útočné činnosti v dotyku s protivníkem, je výhodné ponechat mu posilové prostředky, které byly přiděleny pro plnění původního úkolu.

Zaujetí bojové sestavy může být jednou z fází boje.

Bojová sestava baterie (oddílu) v obraně je prostorově náročná. Musí zajistit pevnost a pružnost palebného systému a ochranu baterie (oddílu) před účinky palebného a elektronického působení protivníka. Toho se dosahuje zejména:

- včasnou rekognoskací prostorů rozvinování dělostřelectva a os pro manévr
- využitím ochranných vlastností terénu,
- rozptýlením prvků BS – míst velení a ostatních míst v prostoru vyčkávacího postavení, palebných postavení, prostředků DPz a ostatních prvků sestavy,
- dynamickým manévrem pohybem mezi prostory palebných postavení i uvnitř prostorů palebných postavení
- maskováním
- ženijním budováním prvků bojové sestavy s důrazem na palebná postavení a místa velení
- správně organizovaným přímým zajištěním baterie,
- předem připravenými opatřeními k likvidaci následků napadení protivníkem a k obnovení bojeschopnosti.

K plnění úkolů palebné podpory v obraně dělostřelecká (minometná) baterie (oddíl) zaujímají **prostory prostor palebných postavení**:

- hlavní prostor palebných postavení (HPPP),
- dočasný prostor palebných postavení (DPPP),
- záložní prostor palebných postavení (ZPPP).

Rozměry PPP se stanovují v souladu s obecnými zásadami. (*viz T 6 - Zásady použití dělostřelecké čety a baterie v boji*).

Při **zaujetí prostoru palebných postavení** baterie zpravidla zaujímá vyčkávací postavení nebo v jednotlivých případech i přímo palebné postavení. Je-li to účelné, připravují se palebná stanoviště pro přímou střelbu k ničení protivníka, který pronikl do PPP. Velitel baterie a velitelé čet zpracovávají schémata přímého zajištění. Stanoviště děl pro vedení přímé střelby musí zajistit vzájemný palebný styk (překryv palebných sektorů). Velitelé děl zpracovávají Schéma palby děla.

Přístupy k palebným postavením (PPP) se mohou zaminovávat.

Hlavní prostor palebných postavení se zaujímá při vyvedení do BS. Určuje se zpravidla ve vzdálenosti do 6 km od předního okraje vlastních vojsk a mimo přímý dosah PT prostředků a systémů přímé střelby protivníka (tanků, BVP).

- minometné baterie v prostorech obrany organického praporu, mimo tankové směry (1-2 km od předního okraje vlastních vojsk),
- dělostřelecký oddíl přidělený BÚU v jeho prostoru obrany, je-li to možné mimo prostor obrany praporů 1. sledu (3-6 km od předního okraje vlastních vojsk).
- ve výjimečných případech, palebná baterie přidělená praporu, v jeho prostoru obrany.

Záložní prostor palebných postavení pro manévr **do hloubky**. Plánuje se minimálně jeden s hloubkou prostoru (3-5 km) za prostory obrany praporů druhého sledu. Při vedení manévrové obrany i více.

Záložní prostor palebných postavení pro manévr **do boku**. Plánují se při vedení obrany na široké frontě nebo při možnosti přenesení směru hlavního úderu protivníka mimo vyhodnocený směr.

Dočasný prostor palebných postavení se zajímání k ničení a umlčování protivníka na přístupech k obraně a k podpoře boje jednotek na předsunutých postaveních. Určuje se blíže k přednímu okraji a v jednotlivých případech i před přední okraj obrany. Dočasné prostory palebných postavení jsou zpravidla plánovány pro jednotlivé baterie, někdy i jen palebné čety.

Prostory palebných postavení minometných jednotek se určují na netankových směrech.

Předpokládá-li se vysazení taktického vzdušného výsadku protivníka v hloubce vlastní obrany, plánují a rekognoskují se prostory palebných postavení a osy pro manévr baterie (oddílu) z HPPP do pravděpodobných prostorů vysazení TVV protivníka.

5.5 MANÉVR V PRŮBĚHU OBRANY

Manévr pohybem dělostřelecké baterie (oddílu) a jeho kalkulace se řídí podle obecně platných zásad a provádí se pokud možno podle plánu. Mezi PPP hovoříme o přemístění, uvnitř PPP o manévru. (*viz. T 6 - Zásady použití dělostřelecké čety a baterie v boji*).

Pro řízení manévru pohybem platí obecné pravidlo že:

- přemístění mezi PPP - provádí velitele baterie (oddílu) na rozkaz nebo se svolením nadřízeného velitele,
- manévru uvnitř PPP – řídí velitel baterie.

Přemístění z DPPP do HPPP musí baterie provést tak, aby byla včas dosáhla připravenosti k plnění palebných úkolů z HPPP.

Přemístění z HPPP do ZPPP se provádí po bateriích, popř. po četách tak, aby byla v maximální možné míře zachována schopnost poskytování palebné podpory.

Přemístění dělostřelectva ÚU mezi PPP musí být sladěno s plánem manévru bojových jednotek (útvarů) a působením ostatních součástí palebné podpory úkolového uskupení.

5.6 ČINNOST PŘI VEDENÍ OBRANY

Ničení protivníka na přístupech k obraně (úkol všeobecné palebné podpory) provádí baterie z rozhodnutí velitele ÚU. K tomu baterie zaujímá DPPP a zpravidla vede palby od čáry maximálního dostřelu do doby přechodu hlavních sil protivníka do útoku (rozvinování do BS k útoku).

Cílem palebného ničení je vyřazovat vojska protivníka ve výchozích prostorech pro útok, vést boj s dělostřelectvem protivníka, narušovat systémy velení a řízení, umlčovat prostředky PVO protivníka na směrech činnosti vlastního letectva a zpomalovat a narušovat přesuny vojsk protivníka k přednímu okraji.

K efektivní realizaci palebného ničení v hloubce sestavy protivníka je nezbytné zajistit průzkumové údaje o cílech a nejlépe i porovnatelnost účinků palby. Pro průzkum a opravování palby se využívá vzdušný a radiolokační průzkum. Může být využito i jednotek vojskového průzkumu.

Proti přesunujícím se proudům musí (v současných podmínkách AČR) působit nejméně dělostřelecký oddíl.

Baterie se musí z DPPP přemístit tak, aby byla ve stanoveném čase dosáhla připravenosti k plnění palebných úkolů z HPPP.

Dělostřelecká podpora boje v pásmu krycích sil se provádí při přímé podpoře jednotek krycích sil. Vede se od přechodu hlavních sil do útoku po jeho rozvinutí do BS pro útok.

Cílem je ničit a umlčovat průzkumné jednotky a předvoje protivníka, podporovat boj jednotek krycích sil na předsunutých postaveních a v bojových zajištěních, palbou krýt odchod krycích sil (KS) z postavení před hlavním pásmem obrany.

Minometné jednotky nesou hlavní tíhu palebné podpory boje KS. Přehradnými palbami brání zteči na předsunutých postaveních, kryjí jejich mezery a boky. Rotě KS se přiděluje minometná četa nebo až minometná rota.

Dělostřelecký oddíl BÚU se úkolu zpravidla účastní vyčleněnými bateriemi a prostředky dělostřeleckého průzkumu. **Palebná baterie** zpravidla zaujímá DPPP tak, aby svým palebným působením nerozkryla hlavní obranná postavení úkolového

uskupení. Ničí a umlčuje zejména průzkumné, předsunuté a minometné jednotky protivníka.

Se zahájením dělostřelecké přípravy protivníka se těžiště jednotek hlavního dělostřelectva koncentruje na vyřazování dělostřeleckých jednotek protivníka. Míra zapojení dělostřelectva ÚU bude závislá na celkové organizaci protibaterijní palebné činnosti v prostoru operace.

Ke krytí odchodu jednotek krycích sil zintenzivňuje palba děl. Jednotky překračují přední okraj obrany např. průchody v minových polích a zaujímají své místo v BS (zpravidla ve druhém sledu). Na signál – provádí palebná baterie včasné přemístění do HPPP, tak aby zde byla připravena k plnění palebných úkolů před zahájením zteče protivníka.

Dělostřelecká podpora odrážení zteče předního okraje je hlavním úkolem palebné podpory v obraně a plní ji veškeré dělostřelecké jednotky úkolového uskupení. Vede se od přechodu protivníka ke zteči až do ukončení boje o první obranná postavení nebo až prostory obrany rot 1. sledu.

Cílem palebného ničení je způsobit protivníkovi takové ztráty, které odrazí a zastaví jeho útok, případně takové ztráty, které vytvoří předpoklady k jeho zastavení a zničení v hloubce obrany.

Vzhledem k tomu, že čas přechodu protivníka ke zteči v jednotlivých případech nelze určit, vedou se průběžně palby i na další cíle zjištěné na blízkých přístupech k obraně.

Minometné baterie vedou obranné a krycí palby na pozorovaného útočícího protivníka k podpoře rot 1. sledu, kryjí mezery a boky bojové sestavy praporu a přístupy k ženiijním zátarasům. Minometná palba se zahajuje zpravidla až při pozorování rozvinutého protivníka z pozemních pozorovaten.

Dělostřelecké baterie (oddíl) vyřazuje jednotky prvního sledu útočícího protivníka před předním okrajem a v hloubce prostoru obrany praporů prvního sledu, pokračuje v boji s minomety, palbou kryje přístupy k ženiijním zátarasům a mezery mezi nimi. Palebné úkoly plní soustředěnými, samostatnými a přehradnými palbami.

Prvky oddílu vyčleněné k úkolům všeobecné palebné podpory anebo dělostřelectvo nadřazeného pokračuje v protibaterijní činnosti a zabraňujícími palbami (soustředěnými a hromadnými) izolují 2. sledy a zálohy protivníka.

Na signál – provádí dělostřelecké jednotky včasné přemístění do ZPPP.

Dělostřelecká podpora boje v hloubce obrany. Ze ZPPP, při vedení manévrové obrany dělostřelecké jednotky (oddíl) palbou kryjí organizovaný ústup do dalších postavení a podporuje boj na nově zaujatých čarách. Při vedení poziční obrany podporuje dělostřelectvo boj o udržení obranných postavení jednotek na druhém sledu, na mezilehlých a příčných postaveních.

Cílem palebného ničení je způsobit protivníkovi takové ztráty, které mu znemožní prolomit pásmo obrany. Ke splnění úkolu se používá veškeré dělostřelectvo. Vyřazují se obdobné cíle protivníka a vedou se stejné druhy paleb jako při odrážení zteče protivníka na předním okraji.

Důležitý je boj s tanky a obrněnými cíli protivníka.

V případě, že protivník pronikl do prostorů palebných postavení nebo napadl palebné jednotky během přemístění do ZPPP, ničí hlavňové baterie cíle přímou střelbou. Rozhodnutí a povely k palbě vydávají velitelé baterií (čet).

Dělostřelecká podpora jednotek provádějících protizteč se realizuje podle zásad palebné podpory útoku.

V závislosti na taktické situaci může baterie (oddíl) přípravnými palbami krýt bojové jednotky zálohy nebo 2. sledu, které se přemísťují a organizují na čáru (prostoru) a jedním až dvěma palebnými přepady provést krátkou dělostřeleckou přípravu, popř. i doprovod protizteče.

Je-li úkolem protizteče obnovení předního okraje obrany, přechází následně dělostřelecké jednotky k vedení paleb, které mají zabezpečit dosaženou čáru a odráží zteče protivníka podle zásad vedení obrany.

5.7 VELENÍ BATERII V OBRANĚ

Velení dělostřelecké baterie v obraně se opírá o obecně platné zásady, jak jsou rozpracovány v T 8. (*viz T 8 - Velení dělostřelecké čety a baterie*).

Přidělení palebné baterie praporu v obranném boji nebo samostatné působení takového praporečního úkolového uskupení **v obraně je nestandardní.**

Pro správné plánování a kvalitní přípravu baterie k podpoře obranného boje úkolového uskupení budou hrát významnou roli rekognoskace.

Náčelníci prvků koordinace palby (SKP, MKP) se budou účastnit rekognoskací nadřízeno velitele ÚU respektive praporu na předním okraji prostoru obrany praporu, zde si ujasňují zejména:

- pravděpodobné směry útoku protivníka;
- předpokládané čáry rozvinování protivníka do bojových sestav;
- průběh předního okraje obrany a úkol bránícího se uskupení;
- průběh obranných postavení;

- prostory, na jejichž udržení závisí odolnost obrany;
- čáry zasazení a směry protiztečí;
- rozhraní a koordinační čáry (prostory);
- místa budování ženijních zátarasů;
- úkoly palebného ničení protivníka v terénu.

Velitel oddílu (baterie) si při rekognoskaci prostoru obrany ujasňuje:

- průběh obranných postavení a plánované prostory palebných postavení v prostoru obrany;
- místa budování ženijních zátarasů v prostoru činnosti oddílu (baterie);
- možnosti ženijního budování bojové sestavy oddílu (baterie);
- osy pro manévr.

Úkoly oddílu v obraně budou stanoveny zejména přílohou „E“ Palebná podpora BR velitele úkolového uskupení.

Příloha „E“ BR velitele ÚU stanoví:

- úkoly palebné podpory v jednotlivých fázích obrany;
- prostory palebné činnosti;
- úkoly k přípravě paleb centralizovaných a řízených nadřízeným stupněm velení;
- prostory palebných postavení;
- normy spotřeby munice (v palebných průměrech),
- PLÁN PALEB s tabulkami plánovaných paleb. Tabulky paleb pro jednotlivé fáze boje budou distribuované na SKP a SŘP oddílu a MKP bojových praporů. SŘP oddílu zabezpečí jejich rozdělení a distribuci na MŘP baterií.

Velitel dělostřelecké baterie v podřízenosti oddílu zpracuje BR na podkladě BR velitele oddílu.

Velitel minometné baterie bude v BR vycházet z BR velitele svého praporu a jeho příloh.

Velitel minometné čety ve svém BR určuje:

- úkoly minometů, palebné stanoviště, palebné sektory;
- postavení vozidel;
- způsob a dobu přesunu na palebná stanoviště;
- osy pro manévr;
- čas a způsob ženijního budování palebných stanovišť.

Velitel dělostřelecké palebné čety ve svém BR především určuje:

- úkoly děl, palebná stanoviště, palebné sektory;
- čáru a způsob zahájení palby na proniknuvší obrněné cíle protivníka;
- způsob a dobu přesunu na palebná stanoviště;
- osy pro manévr;
- čas a způsob ženijního budování palebných stanovišť.

Po zaujetí prostoru palebných postavení provede velitel oddílu (baterie) součinnost s velitelem bojového útvaru (jednotky), v jehož sestavě působí a sladí činnost jednotek při proniknutí tanků a jiných prostředků protivníka do vlastní sestavy a upřesní signály pro velení a součinnost.

5.8 BOJ NA ZDRŽENOU

Cílem boje na zdrženou je vyčerpat protivníka a udržet bojovou sílu. Tomuto cíli se podřizuje i palebné působení dělostřelectva. Boj na zdrženou (BNZ) může vést prapor, brigáda nebo z nich vytvářená úkolová uskupení a spolu s nimi i jejich organické a posilové dělostřelecké jednotky. Po celou dobu vedení boje na zdrženou musí být bojová hodnota dělostřelectvo šetřena k boji na jiném místě a v jiném čase.

BNZ se vyznačuje značnou dynamikou, častým manévrem do šířky i hloubky a střídáním defenzivního a ofenzivního charakteru taktických činností. Pokud převažuje defenzivní činnost, je činnost dělostřeleckých jednotek vedena podle zásad obrany. Pokud převažuje ofenzivní pojetí boje na zdrženou, působí dělostřelecké jednotky jako v útoku.

BNZ je veden se vede dvěma základními způsoby a z toho se odvozuje použití dělostřeleckých jednotek.

- **BNZ na čarách boje** – na čarách zvolených velitelem úkolového uskupení se předem budují prostory palebných postavení (plánovány předem).
- **BNZ pohyblivým způsobem** - baterie zaujímají převážně neplánované prostory palebných postavení.

Charakter paleb při podpoře BNZ se bude odvíjet od taktických úkolů velitele úkolového uskupení:

- při zpomalování protivníka a snaze způsobit mu účinné ztráty - soustředěné palby na hlavní síly a palebné prostředky jednotek prvního sledu protivníka,

- při úsilí donutit protivníka k manévru do prostorů vhodných pro vlastní protizteč – přehradné palby na směru postupu jednotek protivníka a soustředěné a samostatné palby k zabránění obejití vlastní sestavy a odstranění ženijních zátarasů a podporuje palebným přepadem provedení vlastní protizteče.
- při vyhýbání se boji za nevýhodných podmínek – krycí palby k odpoutání vlastních jednotek od protivníka a použití dýmové munice ke ztížení pozorování a krytí manévru

Při BNZ je výhodné zahajovat palby na protivníka na velké vzdálenosti a to i z DPPP. K tomu je potřebná těsná součinnost s vševojskovým průzkumem.

Při plánování a velení dělostřelecké baterii při BNZ se musí velitel dbát na schopnost rychlého manévru a odpoutání se od protivníka a také:

- disponibilní čas na plánování činností je zpravidla nižší,
- důraz na opatření k zajištění vlastní bezpečnosti,
- navázání těsné součinnosti s bojovou jednotkou – ujasnění prostorů, čar a os pro manévr (přemístění), signály a hesla, koordinační čáry,
- počet koordinačních opatření palebné podpory se bude zvyšovat (CFL, NFA),
- počet plánovaných i neplánovaných palpost bude vyšší,
- osy pro přemístění mezi prostory palpost zpravidla delší než v obranném boji (4-10 km).

5.9 ČINNOST BATERIE VE SPECIFICKÝCH PODMÍNKÁCH V OBRANĚ

V horách a v lesích se více než obvykle decentralizuje činnost dělostřelectva.

Dělostřelecké jednotky zaujímají prostory palebných postavení na větším prostoru než obvykle. Prostory palebných postavení baterií mohou být od sebe izolovány horskými hřebeny, údolími či rozsáhlými zalesněnými plochami. V krajním případě mohou být palebná postavení více baterií rozmístěna v jednom prostoru se zmenšenými vzdálenostmi mezi děly a četami. Palebná postavení se volí podél komunikací, na lesních mýtinách a pasekách. Při volbě palebných postavení je nutné vyhýbat se blízkosti horských řek a potoků, strmým srázům a proláklínám.

Zvýšená pozornost se věnuje přímému zajištění a obraně palebných postavení a prostorů rozmístění dělostřeleckých jednotek.

Při organizaci palebného systému se kromě obecných zásad ve zvýšené míře plánují palby na soutěsky, komunikace, přechody přes řeky a přístupy k důležitým výšinám, na lesní průseky, mýtiny a východy z lesních porostů na přístupech k obraně. Palby oddílů mohou být častěji decentralizovány a mohou být vedeny po bateriích a četách.

Při obraně měst a osad se dělostřelectvo rozmisťuje pokud možno mimo město. Není-li to možné, volí se palebná postavení mimo zastavěné plochy v parcích, na hřištích a náměstích tak, aby umožňovala vedení paleb při kruhové obraně města.

Palebný systém se připravuje na přístupy k městu, na jeho okraje a na důležitá křížení komunikací.

Při obraně v noci věnují dělostřelečtí velitelé pozornost **přípravě osob a techniky** na nadcházející činnost. Přípravu baterie na činnost v noci organizuje velitel baterie (čety) včas, ve dne.

Palebný systém dělostřelectva se vytváří s ohledem na dosah průzkumných prostředků v noci. Palby se připravují ve dne na předpokládané prostory soustředění nepřítele a čáry přechodu ke zteči s využitím optimálních metod přípravy prvků.

Osvětlování se připravuje již ve dne, K tomu je nezbytné vyčlenit osoby a prostory odkud bude osvětlování prováděno, zabezpečit včasné doplnění baterie osvětlovacími raketami FLG nebo jinou osvětlovací municí a organizovat spojení ke koordinaci osvětlování s podporovanou jednotkou (palebnou a/nebo bojovou).

Při obraně vodní překážky se úsilí dělostřelectva soustřeďuje na úseky vhodné k jejímu násilnému přechodu. Při obraně široké vodní překážky se **prostory palebných postavení** mohou volit blíže k vodní překážce.

Palebný systém dělostřelectva se připravuje na přístupy k vodní překážce, na výchozí prostory a osy přesunu k vodní překážce. Při zahájení násilného přechodu vodní překážky jednotkami protivníka je dělostřelectvem narušován přesun nepřítele a je ničeno především uskupení živé síly v místech nasedání na přepravní prostředky. Jestliže se části sil protivníka podaří překonat vodní překážku, dělostřelectvo jej ničí palbou a brání mu v rozšiřování předmostí. Zvláštní pozornost se věnuje palebné podpoře jednotek bránících se na protilehlém břehu a v případě potřeby i palebnému krytí jejich odchodu.

Při ústupu dělostřelectvo provádí **manévr pohybem**, aby zabránilo svému obklíčení. Přitom trvale částí sil zabezpečuje palebnou podporu jednotek, které kryjí ústup. Dělostřelectvo **palbami** umožňuje odpoutání jednotek od nepřítele a zaujetí mezilehlých obranných čar a postavení. Při snaze nepřítele o obejití a obchvat vlastních sil se vedou palby na jeho přesunující se proudy, obcházející odřady a manévrující předbojové sestavy.

6 POUŽITÍ DĚLOSTŘELECKÉ ČETY A BATERIE (ODDÍLU) V OFENZIVNÍCH TAKTICKÝCH ČINNOSTECH

6.1 MÍSTO A ÚKOLY DĚLOSTŘELECKÉ BATERIE (ODDÍLU) V OFENZIVNÍCH TAKTICKÝCH ČINNOSTECH

Ofenzivní taktické činnosti a útok

Ofenzivní taktické činnosti jsou aktivní činnosti, které jednotky vedou k dosažení svých cílů, zpravidla útočnou činností. Dokonce i v obraně musí velitel využít každé příležitosti k převzetí iniciativy a napadat protivníka. Ofenzivní činnosti jsou rozhodující pro úspěch v ozbrojeném konfliktu.

Hlavním cílem ofenzivních taktických činností je porazit protivníka v boji. Nejedná se však pouze o jeho fyzické ničení, které je pouze jedním z prostředků k dosažení úspěchu. Dalšími cíli ofenzivních činností je např. ovládnutí části území, převzetí iniciativy, matení protivníka, poutání protivníka, jeho izolace, narušení soudržnosti apod.

Mezi **ofenzivní taktické činnosti** se zahrnují: útok, přepad, rozvíjení úspěchu, pronásledování, klamný útok, průzkum bojem, demonstrace síly, léčka, vyjití (probití se) z obklíčení.

Útok je základním druhem ofenzivních taktických činností, a současně rozhodujícím druhem boje. Pouze prostřednictvím útoku lze převzít a udržet iniciativu, rázně využít každé výhody, narušit soudržnost obrany protivníka a přenést boj do hloubky jeho sestavy, obklíčit a pronásledovat jeho vojska a dosáhnout konečného vítězství v boji.

Obecným cílem útoku je rozdrcení nepřítele nebo zbavení ho schopnosti klást odpor a ovládnutí důležitých prostorů.

Útok však může být veden i s **omezenými cíli**, které ve svém souhrnu napomáhají dosažení konečného cíle nebo kterými je sledováno dosažení určitých výhod jako např. poutání pozornosti nepřítele, jeho klamání, získání důležitých informací, odříznutí protivníka od zdrojů, zmocnění se důležitých objektů (prostorů) apod.

Každý útok je nutno vést rozhodně v rychlém tempu, nepřetržitě ve dne i v noci a za každého počasí.

Jedním ze základních předpokladů úspěchu útoku je **dosažení převahy sil a prostředků** nad protivníkem. Útok se zpravidla vede na zvolených směrech, na nichž

bylo dosaženo převahy sil a prostředků na úkor směrů (úseků), kde se budou šetřit síly, nebo se povede obrana.

Útok lze dělit podle mnoha hledisek.

Podle účelu:

- útok na hlavním směru (Main Attack)
- útok na pomocném směru (Diversionary Attack)
- útok k poutání sil protivníka (Holding Attack)
- Útok na vedlejším směru (Supporting Attack)

Podle rozsahu přípravy:

- **útok po zkrácené přípravě (Hasty Attack)**
*Vede se s cílem využít příležitosti, **minimalizovat možnosti protivníka organizovat a budovat obranu a předstihnout ho při úsilí o ovládnutí výhodného prostoru a získání jiných výhod zahájením útoku po provedení jeho přípravy v co nejkratší době.***
- **útok po úplné přípravě (Deliberate Attack)**
*Cílem je **předem plánovaným koordinovaným použitím palebné síly a manévru přiblížit se k protivníkovi a zničit ho nebo zajmout.***

Podle způsobu provedení útoku:

- **útok po přesunu z hloubky**
*Zpravidla uskutečňuje z **výchozího nebo jiného prostoru, ležícího (je-li to možno) mimo dostřel většiny hlavnového dělostřelectva protivníka.***
*Samotné zteči proto **předchází přesun vytvořeného útočného uskupení z hloubky vlastní sestavy a jeho postupné rozvinování do předbojových a bojových sestav.***
- **útok z přímého dotyku s protivníkem**
*Útok z **přímého dotyku s nepřítelem se obvykle uskutečňuje po přeskupení nebo po vystřídání vojsk, která jsou s nepřítelem v dotyku.***

Šířka pásma útoku se stanovuje v závislosti na charakteru a stupni vybudování obrany protivníka, na charakteru terénu a s přihlédnutím k dalším podmínkám a vlivům situace tak, aby **umožnila v pásmu útoku dosáhnout převahy sil a prostředků**, nezbytné k úspěšnému splnění bojového úkolu při zahájení zteče i v celé jeho hloubce.

Orientační šířka pásma útoku:

Útvar / jednotka	Šířka pásma	Průlom
rota	1km a více	
mechanizovaný prapor	2 - 4 km	do 2 km
lehký motorizovaný prapor vysadkový prapor	2 - 3 km	do 2 km
brigáda	8 – 12 km	do 5 km

Základním východiskem plánování útoku je **čas „H“**, čas dosažení (překročení) čáry zteče (Line of Attack, LA). Před dosažením LA se čas označuje H-min, po jejím překročení H+min.

Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) za útoku

Dělostřelectvo za útoku poskytuje především **přípravné a krycí palby** a provádí **protibaterijní činnost**. (Counter Battery,CBT). Je-li útok jednou zahájen, dělostřelectvo následuje bojové jednotky tak, aby nepřerušilo podpůrnou palbu.

Při vedení **všeobecné palebné podpory** zejména vyřazuje palbou dělostřelectvo protivníka, systémy VŘ (C2), prostředky PVO, zálohy, druhé sledy a jiné důležité cíle.

Při vedení **přímé palebné podpory** vyřazuje palbou živou sílu a palebné prostředky protivníka v opěrných bodech, uzlech odporu, na palebných čarách a ve vyčkávacích postaveních, minometné jednotky, MV, průzkumu a spojení na taktickém stupni.

Minometné jednotky ničí a umlčují živou sílu (ŽS) a palebné prostředky, pozorovatelné, technické prostředky průzkumu a jiné důležité cíle v sestavách rot prvního sledu protivníka.

Obecné zásady použití dělostřelectva za útoku:

- **předsouvání dělostřelectva;**
- **předstih dělostřeleckého děl. průzkumu (DPz) před palbou;**
- **hlavní prostory palpost** se určují blíže k přednímu okraji a na menším prostoru;
- **dočasná palpost se určují** k plnění dílčích úkolů, zejména dílčím úkolům všeobecné palebné podpory při dělostřeleckém přikrytí přesunu;
- **dělostřelectvo následuje útočící bojových jednot bez přerušování palebné podpory**, proto se přemístění mezi prostory palpost provádí po bateriích (po četách);
- **palebná podpora dělostřelectvem** se neposkytuje napříč rozhraními pásem útoku bojových jednotek (uskupení);
- **zasazení a použití dělostřelectva za útoku musí být spojeno s potlačením působení letectva protivníka.**

6.2 OBDOBÍ PALEBNÉ (DĚLOSTŘELECKÉ) PODPORY V ÚTOKU

Určujícím faktorem plánování útočné činnosti je čas „H“.

Dělostřelectvo plánuje a provádí palebnou podporu útočících jednotek (ÚU) po jednotlivých fázích útoku, jak je stanovil velitel. Od fází útoku odvozuje důstojník štábu odpovědný za plánování činnosti dělostřelectva (náčelník MKP nebo SKP) **období palebné (dělostřelecké) podpory** tak, aby co nejlépe podporovaly záměr plnění bojového úkolu (CONOPS) velitele. V rámci jedné fáze útočné činnosti může být jedno nebo několik období palebné podpory (palebného ničení).

Období palebné podpory, stejně jako fáze, stanovuje (schvaluje) velitel úkolového uskupení.

Typická **období palebné (dělostřelecké) podpory** ÚU v útoku jsou:

- dělostřelecké přikrytí přesunu (přeskupení/vystřídání) vojsk; (úkol všeobecné PP);
- dělostřelecká příprava zteče;
- dělostřelecká podpora doprovod útoku;
 - 1. etapa: palebná zteč,
 - 2. etapa: palebný doprovod v hloubce obrany protivníka, odrážení zteče předního okraje.

6.3 BOJOVÁ SESTAVA

Pásmo útoku úkolového uskupení je užší než prostor obrany. Z toho vyplývá, že i prostory stanovené pro zaujetí bojové sestavy dělostřelectva budou menší než v obraně.

Prostory pro bojovou sestavu dělostřelectva úkolového uskupení budou určovat velitelé podporovaných praporů a uskupení (BÚU, PrÚU) ve spolupráci s funkcionáři koordinace palby anebo dělostřeleckými veliteli tak, aby bylo zabezpečeno plnění stanovených úkolů dělostřelecké (palebné) podpory útoku.

Za útoku bude dělostřelecké baterie zpravidla působit v sestavě oddílu přiděleného BÚU. Minometné baterie zůstanou v podřízenosti velitelů praporů.

O samostatném působení baterie v rámci přidělení PrÚU lze uvažovat, pokud bude PrÚU působit na vedlejší směr, při vedení útoku k odpoutání sil protivníka podpurného útoku nebo i útočné činnosti k oklamání protivníka.

Základní kritéria pro volbu bojové sestavy dělostřelectva v útoku jsou:

- bojová sestava podporovaného úkolového uskupení (útvary, jednotky),
- terénní podmínky,
- stanovené palebné úkoly,
- předpokládaný průběh útoku,
- priority palebné podpory praporů a rot v jednotlivých fázích útoku.

Při přípravě útoku se plánují hlavní, dočasné a záložní prostory a plánované prostory palebných postavení.

Hlavní prostor palebných postavení (HPPP) se zaujímá k plnění hlavního úkolu palebné podpory, například k dělostřelecké přípravě a palebné zteči.

Prostory palebných postavení dělostřelectva určeného k dělostřelecké přípravě a k palebné zteči se obvykle plánují blíže k přednímu okraji vlastních vojsk, orientačně 2-4 km od předního okraje.

Dočasný prostor palebných postavení (DPPP) se zaujímá k plnění dílčího úkolu palebné podpory, například k úkolům všeobecné palebné podpory v období překrytí přesunu anebo přeskupení bojových jednotek (útvarů) před útokem nebo k vedení protibaterijní činnosti.

K tomu se volí mimo hlavní směr útoku i HPPP, tak aby působení z tohoto prostoru nemohlo protivníkovi rozkrýt zámysl vedení útoku a hlavní prostory palebných postavení dělostřelectva pro jeho podporu.

Záložní prostory palebných postavení (ZPPP) se plánují pro případ vynuceného opuštění hlavního prostoru palebných postavení.

V dynamice útoku se zaujímají i neplánované prostory palebných postavení.

Plánované prostory palebných postavení (PPPP) se plánují na mapách k podpoře útoku v hloubce obrany protivníka. Zaujímají se nejdříve po překonání prostorů obrany rot nebo i praporů 1. sledu obrany protivníka.

Jedná se o prostory uvnitř prostoru obrany protivníka, proto je nelze rekognoskovat a budou se v průběhu úspěšného vedení útoku zaujímat jako nepřipravená palebná postavení.

Rekognoskační skupiny (družstva) provádějí před zaujetím prostoru první palebnou jednotkou alespoň jeho povšechný průzkum. Zjišťování (upřesnění) topografických údajů a další příprava prostoru palpost se provádí až v dalším pořadí.

Bojová sestava minometné baterie (čety) se volí tak, aby zabezpečila plnění palebných úkolů stanovených velitelem praporu (roty).

Prostory palebných postavení se umisťují 1-2 km od předního okraje vlastních vojsk.

V jednom prostoru palebných postavení se zpravidla volí jedno palebné postavení pro minometnou četou (baterii).

Vzhledem ke koncentraci hlavních vševojskových sil pro útok v zájmovém prostoru může být šířka a hloubka plánovaných prostorů palebných postavení minometných a dělostřeleckých baterií (oddílů) menší než standardně doporučované normy. *(viz T 6 - Zásady použití dělostřelecké čety a baterie v boji).*

Rekognoskace a příprava prostorů palebných postavení se řídí podle obecných pravidel. Rozsah ženižního budování prostorů však bude spíše omezen.

6.4 MANÉVR V PRŮBĚHU ÚTOKU

Při zaujetí bojové sestavy jsou dělostřelecké jednotky vyváděny do HPPP, k dílčím úkolům palebné podpory do DPPP.

Vyvedení do BS se uskutečňuje **s předstihem a skrytě** (za snížené viditelnosti) tak, aby baterie (oddíl) včas dosáhla pohotovosti k zahájení palby (dělostřelecké přípravy). Doba pobytu jednotek v palpost před zahájením palby musí být co nejkratší.

Manévr pohybem dělostřelecké baterie (oddílu) a jeho kalkulace se řídí podle obecně platných zásad a provádí se podle plánu.

Manévr uvnitř prostoru palpost bude vzhledem k dynamice útočné činnosti a omezené ploše prostoru palebných postavení zejména u minometných jednotek omezen.

Přemístění mezi prostory palpost je nezbytné v rámci oddílu (baterie) a celého bojového uskupení plánovat tak, aby převážná většina palebných jednotek byla schopna podporovat útočící bojové jednotky. V rámci oddílu se přemístění provádí po bateriích.

Přemístění mezi prostory palpost provádí velitele oddílu (baterie) na signál (nebo se svolením) velitel ÚU. Rozkazy k postupnému přemístění jednotlivých baterií (čet) vydává již samostatně.

Oddíly určené k všeobecné palebné podpoře se přemisťují v celku.

Zásady činnosti baterie (oddílu) v jednotlivých obdobích palebné podpory útoku jsou aplikované na zásady útoku úkolového uskupení vedeného po přesunu z hloubky.

Dělostřelecké přikrytí přesunu je úkol všeobecné palebné podpory. Dělostřelecký oddíl (baterie) přidělený k podpoře BÚU (určený k přímé palebné podpoře) se podílí na plnění úkolů v tomto období výjimečně. Vedou se *krycí palby*.

Dělostřelecké přikrytí přesunu je obvykle **zahájeno** se zahájením přesunu úkolového uskupení z výchozího prostoru pro útok (20 – 40 km před LA) nebo i před tím. Ve zvláštních případech je dělostřelecké přikrytí přesunu naplánováno, ale neprovedeno s cílem utajit čas a směr útoku. Dělostřelecké přikrytí přesunu zpravidla **končí** zahájením palebné přípravy zteče.

Cílem palebného ničení při dělostřeleckém přikrytí přesunu vlastních vojsk je znemožnit palebné působení protivníka na útvary a jednotky přesunující se k přednímu okraji protivníka a tím zachovat jejich bojovou hodnotu před zasazením do útoku. Dílčím cílem je vytváření předpokladů k vybojování palebné převahy nad protivníkem.

Úkolem je boj s dělostřelectvem protivníka, ničení MV, prostředků Pz a EB aj. důležitých cílů v sestavě protivníka.

Charakter cílů palby v tomto období vyžaduje provedení průzkumu v prostorech mimo přímou viditelnost z pozemních pozorovaten. Souřadnice cílů, které jsou mimo dosah dělostřeleckého průzkumu, musí být dodány zpravodajskými orgány nebo letectvem.

Ve zvláštních případech, pokud je oddíl (baterie) přiřazen nadřazeným stupněm nebo určen velitelem ÚU k plnění úkolů i v tomto období, tak se k plnění úkolů předsouvá (nebo jen jednotlivé baterie) do DPPP, aby nerozkryl prostory palpost plánované pro provedení dělostřelecké přípravy.

Za normálních okolností, dělostřelectvo podřízené brigádnímu úkolovému uskupení provádí v tomto období manévr do prostorů palebných postavení tak, aby s ukončením dělostřeleckého přikrytí přesunu bylo v pohotovosti k dělostřelecké přípravě zteče.

Minometné jednotky se dělostřeleckého přikrytí přesunu neúčastní. V průběhu tohoto období se přesunují v rámci předbojových sestav svých útvarů nebo se předsouvají tak aby byly v pohotovosti k palebnému ničení protivníka v rámci dělostřelecké přípravy zteče.

Je-li praporní úkolové uskupení (prapor druhého sledu, vševojsková záloha brigádního úkolového uskupení) ve vzdálenosti menší než 6-8 km od čáry rozvinutí

do rotních proudů je plánování a provedení dělostřeleckého přikrytí přesunu neúčelné.

Dělostřelecká příprava zteče je součástí palebné přípravy zteče. V ofenzivní činnosti je nejdůležitějším obdobím činnosti dělostřelectva. Účastní se ho veškeré dělostřelectvo, které je k dispozici. Vedou se zejména *přípravné palby*. Provádí se z HPPP.

Dělostřelecká příprava se **zahajuje** v určeném čase (na signál) stanovený velitelem, který úkolové uskupení zasazuje do útoku. Při rozvíjení útoku z hloubky, zpravidla nejdříve od čáry rozvinování do praporních proudů (méně než 15 – 20 km od LA) a končí na rozkaz velitele útočícího úkolového uskupení, zpravidla v čase, kdy bojové jednotky dosáhnou čáry zteče (LA) v čase „H“.

Cílem dělostřelecké přípravy zteče je zabezpečit rozvinování bojových útvarů (jednotek) do bojových sestav a jejich organizované vyjití na čáru zteče (LA). Souběžným cílem je palebným působením maximálně snížit bojové možnosti protivníka a narušit jeho systémy velení a tím vytvořit podmínky k úspěšnému provedení zteče.

Úkolem dělostřelectva úkolového uskupení je umlčovat a ničit živou sílu a palebné prostředky rot prvního sledu protivníka v opěrných bodech čet nebo spěšně zaujatých postaveních, samostatně rozmístěné důležité palebné prostředky, umlčovat minomety, MV velení praporního typu, pozorovatelný, průzkumné a elektronické prostředky a jiné jednotlivé důležité cíle v sestavě jednotek protivníka s důrazem na roty prvního sledu a úsek průlomu.

Jsou-li vhodné podmínky, může dělostřelectvo dýmem krýt vlastní jednotky při zaujímání čáry zteče nebo dýmem oslepuje palebné prostředky a pozorovatelný protivníka.

Podle charakteru konfliktu, protivníka a sil a prostředků vlastního dělostřelectva rozlišujeme dělostřeleckou přípravu na:

a) Standardní dělostřelecká příprava zteče je náročná na čas a dostupné síly a prostředky. Provádí se v celém pásmu zasazení úkolového uskupení do útoku až do hloubky praporů prvního sledu protivníka. Dělostřelectvo nadřazeného plní úkoly všeobecné palebné podpory. Účastní se i letectvo a bojové vrtulníky za účelem vybojování vzdušné a palebné převahy.

Dělostřelectvo BÚU bude provádět několik palebných přepadů, první a poslední palebný přepad na opěrné body čet 1. sledu.

Poslední palebný přepad bude veden s max. hustotou se zahájením v době, kdy rozvinující se jednotky dosáhnou čáry dostřelu PT prostředků protivníka.

b) Dělostřelecká příprava zteče s manévrem dělostřelectva se provádí, pokud protivník disponuje stejnorodými palebnými prostředky. Vede se aktivní protibaterijní činnost k ochraně vlastního dělostřelectva.

Struktura dělostřelecké přípravy je tvořena několika krátkými palebnými přepady v trvání 3 – 5 minut. Palebné přepady mohou být jednotlivými palebnými jednotkami zahájeny a ukončeny v různých časech. Ukončení palebné přípravy je zpravidla provedeno na jeden signál.

Mezi palebnými přepady je proveden manévř uvnitř prostoru palpost na další palpost, v případě potřeby doplnit munici i do vyčkávacího postavení. Doba mezi palebnými přepady je určena dobou potřebnou na provedení manévru.

- c) **Zkrácená dělostřelecká příprava zteče** se provádí při útoku na protivníka v nepřipravené obraně nebo na protivníka s nízkou bojovou hodnotou, kdy je možné redukovat dělostřeleckou přípravu na jeden nebo dva palebné přepady z jednoho palebného postavení.

Je vhodná v případě, že je potřebné utajit dobu zahájení zteče nebo utajit BS dělostřelectva.

Zpravidla se zahajuje v době rozvinování bojových útvarů do rotních proudů nebo i později.

Dělostřelectvo a minomety protivníka vyřazuje obvykle dělostřelectvo určené ke všeobecné palebné podpoře v režimu protibaterijní činnosti.

- d) **Decentralizovaná dělostřelecká příprava** se provádí při nelineárním použití jednotek v útoku, např. v horách nebo v podmínkách, kdy terén neumožňuje vytvořit souvislou vševojskovou linii, a také v podmínkách, kdy protivník vytváří rozptýlené bojové sestavy. Úkolová uskupení (útvary a jednotky) pak zpravidla útočí na samostatných směrech.

Konkrétní palebné plánování provádí velitelé jednotlivých uskupení (rot) ve spolupráci s místy koordinace palby určenými pro daný směr útoku. Má-li uskupení dělostřelectvo přiděleno nebo určeno k podpoře, tak i zcela samostatně přímo s veliteli dělostřeleckých jednotek.

Zahájení palebné přípravy je zpravidla provedeno na jednotný signál. Pokud to taktická situace neumožní, tak samostatnými signály. Ukončení je provedeno na signál velitelů bojových uskupení působících na samostatných směrech.

Krajním způsobem je provedení palebné přípravy z chodu, kdy cíle v sestavě protivníka jsou určeny dělostřeleckými pozorovateli až bezprostředně před zahájením rozvinování ke zteči. V takovém případě se obvykle nezpracuje ani standardní tabulka palby.

- e) **Zvláštní případy – překrývající palebný přepad.** Cílem překrývajícího palebného přepadu je zabránit palebným prostředkům protivníka, především jeho minometům, ve vedení palby v době, kdy vlastní jednotky zahajují zteč předního okraje obrany.

Překrývající palebný přepad se zahajuje před časem „H“ a končí po zahájení palebné zteče. Nutnou podmínkou pro jeho uskutečnění je schopnost vyčlenit pro tuto činnost palebné jednotky.

Dělostřelecký doprovod útoku plynule navazuje na dělostřeleckou (palebnou) přípravu útoku a pokračuje bez přerušení do splnění úkolu útočícího uskupení. Plánuje na celou hloubku útoku úkolového uskupení.

Cílem je podporovat vševojskové jednotky při zteči určených objektů, odrážet protizteče nepřítel, ničit a umlčovat nově zjištěné nebo oživé dělostřelectvo nepřítel a ostatní palebné prostředky, mařit obnovení systému velení a manévru záloh a útvarů druhého sledu nepřítel a plnit i jiné taktické úkoly.

U dělostřelectva určeného k přímé palebné podpoře se zpravidla rozděluje na dvě etapy.

1. etapa: Palebná zteč plynule navazuje na dělostřeleckou (palebnou) přípravu útoku.

Plánuje se podle konkrétních podmínek. Může být vedena v celém pásmu zasazení úkolového uskupení nebo jen soustředěna na hlavním směru útoku.

Provádí se z HPPP.

Zahajuje se při přechodu čáry zteče (LA) v čase „H“ zpravidla na signál velitele útočícího úkolového uskupení. U BÚU se plánuje do hloubky rot 1. sledu obrany protivníka. Při útoku PrÚU na samostatném směru bude hloubka provedení zpravidla nižší.

Cílem je znemožnit protivníkovi mířenou palbu proti jednotkám provádějícím zteč a tím je podpořit při překonání předního okraje a 1. sledu obrany protivníka.

Úkolem. Ničit a umlčovat živou sílu a palebné prostředky v opěrných bodech a nově zjištěné nebo ty, které obnovily bojeschopnost před postupujícími jednotkami.

Provázanosti mezi dělostřeleckou přípravou a palebnou ztečí se dosáhne tím, že poslední palebný přepad dělostřelecké přípravy a první palebný přepad palebné zteče je veden palebnou jednotkou na stejný cíl.

Palebná zteč může být provedena různými metodami a kombinací těchto metod podle charakteru obrany protivníka stupně rozkrytí cílů, množství dělostřelectva a munice, terénu, počasí apod. Na základě těchto faktorů, na návrh orgánu ordinace palby, rozhodne o metodě provedení velitel úkolového uskupení.

a) **Palebná zteč soustředěnými a samostatnými palbami** se používá k průlomu ženijně nedostatečně vybudované obrany a při omezeném počtu vlastního dělostřelectva.

Palby se připravují především na objekty, které nebudou ničeny údery letectva a palbou dělostřelectva v období dělostřelecké přípravy zteče. Další palby se vedou obvykle na vyžádání velitelů rot a praporů.

- b) **Palebná zteč postupným soustředěním palby** se používá ke zteči předem připravené, plně nebo i částečně ženijně vybudované obrany protivníka.

Samostatné a soustředěné palby se připravují na objekty, které nebudou ničeny údery letectva a dělostřelectvem v období palebné přípravy. Úseky soustředěných paleb se pak spojují do pomyslných čar – LEV, TYGR apod.

Vzdálenost mezi čarami PSP se volí 300 – 1000m, počet čar se plánuje na hloubku rot 1. sledu protivníka nebo i hlouběji.

Postřelování cílů při palebné zteči se provádí rušivými palbami. Standardní hustota postřelování 1 hektaru úseku cíle je pro děla ráže nad 150 mm 3 rány za minutu a pro minomety střední ráže 4 rány za minutu, na jednotlivý cíl 6 ran za minutu pro děla i minomety.

Jakmile útočící jednotka dosáhne čáry bezpečnostní vzdálenosti před účinkem vlastních střel, překládá se palba do větší hloubky na další cíl(e) nebo čáru PSP. Signál vydává velitel útočící bojové jednotky.

V rámci palebné zteče může dělostřelectvo za výhodných podmínek vytvářet dýmové clony nebo ohniska zadýmování

2. etapa: Dělostřelecký doprovod v hloubce obrany protivníka se vede do celé hloubky bojového úkolu úkolového uskupení.

Úroveň plánovitosti boje a palebné podpory je snížena vlivem vysoké dynamiky boje v prostoru ovládaném protivníkem. Palebné plánování se zpřesňuje až v průběhu boje.

Provádí se z plánovaných palebných postavení (PPPP), která se zaujímají po bateriích (četách).

Vedou se palby na vyžádání velitelů útočících a nově zasazovaných jednotek.

Začíná zpravidla u BÚU po překonání obrany praporu prvního sledu protivníka, u PrÚU po překonání obrany roty prvního sledu protivníka.

Cílem této etapy je podporovat palbou útočící vševojskové útvary a jednotky při boji v hloubce obrany protivníka.

Úkolem dělostřeleckého **oddílu (baterie)** úkolového uskupení je zejména umlčovat a ničit nově zjištěné palebné prostředky protivníka na směru vedení útoku a odrážet protizteč protivníka soustředěnými a lineárními palbami a podporovat zasazení druhosledových útvarů (jednotek) a záloh do útoku, např. krátkou dělostřeleckou přípravou, krýt boky útočícího úkolového uskupení a mezery mezi jednotkami.

Minometné jednotky při dělostřeleckém doprovodu především umlčují nově zjištěné palebné prostředky protivníka s důrazem na protitankové zbraně, podporují zasazení rot (čet) druhého sledu nebo záloh praporečnických (rotních) úkolových uskupení do útoku,

kryjí mezery mezi rotami, odrážejí palbou protizteče protivníka, kryjí boky útočícího praporečního (rotačního) úkolového uskupení při činnosti na samostatném směru.

K zasazení útvarů a jednotek druhého sledu (vševojskové zálohy) do útoku se plánuje a organizuje dělostřelecká příprava na cíle před čarou zasazení, zpravidla jedním palebným přepadem.

Dělostřelectvo určené k všeobecné palebné podpoře vede zejména protibaterijní činnost, ničí místa velení vyšších stupňů velení a palbami zabraňuje manévru záloh a posil protivníka.

Po dosažení plánovaných taktických cílů útoku nebo vyčerpání útočné kapacity přechází ÚU k upevnění dosažených čar (prostorů) a připravuje se na další útočnou činnost nebo přecházejí do obrany.

Dělostřelecký oddíl (baterie) současně přechází k **podpoře dle zásad obranného boje**. Při tvorbě palebného systému se palby se plánují na pravděpodobné směry rozvinování protivníka, přesunové osy a prostory soustředění. Vedou se přehradné, soustředěné a samostatné palby na vyžádání velitelů podporovaných jednotek.

6.6 ČINNOST PŘI VYSTŘÍDÁNÍ A PŘESKUPENÍ VOJSK

Útoku úkolového uskupení v dotyku s protivníkem bude zpravidla předcházet přeskupení a vystřídání bojových rot a praporů v bojové sestavě.

K získání potřebné převahy k prolomení obrany bránícího se protivníka provede velitel **přeskupení** do bojové sestavy vhodné pro útok, koncentruje bojovou sílu rot a praporů z šířky prostoru obrany do úzkého pásma útoku, popř. průlomu. **Vystřídáním** jednotek, např. ze zálohy nebo 2. sledu zasadí do útoku odpočínuté a plně bojeschopné síly.

Přeskupení představuje jeden z velmi složitých druhů manévru.

Cílem přeskupení je provést změnu v uspořádání sil a prostředků v bojové sestavě tak, aby byly vytvořeny výhodnější podmínky pro plnění nastávajícího bojového úkolu a dosažení stanoveného cíle.

Velitel úkolového uskupení bude provádět přeskupení:

- když, některá z jednotek (útvarů) prvního sledu není schopna pokračovat v plnění úkolu ve svém stanoveném pásmu (prostoru) činnosti;
- při záměrném nebo vynuceném přechodu k jinému druhu boje (z obrany do útoku apod.)

Činnost baterie (oddílu) při přeskupení

Předchází-li útoku přeskupení ÚU,

- kryje dělostřelectvo tento manévř z původních palebných postavení;
- novou BS zaujme až po přeskupení bojových jednotek (útvary).

Vystřídání vojsk je manévř uskutečňovaný:

- **zpravidla vynuceně** s cílem nahradit (obměnit) jednotky (útvary), u kterých došlo v důsledku činnosti protivníka k výraznému snížení jejich bojeschopnosti, neumožňujícímu jim pokračovat v plnění nastávajících úkolů operace.
- **také plánovitě**, k zajištění odpočinku a obnovení operačních schopností střídané jednotky pro její opětovné nasazení.

Způsob a **pořadí provedení vystřídání** (střídání) vojsk stanovuje nadřízený velitel v závislosti na charakteru operace, aktuální situaci střídaných a střídajících vojsk a jejich předpokládaných operačních úkolech.

V průběhu střídání řídí činnost vojsk v prostoru střídání **velitel střídaného** útvaru (jednotky).

Činnost baterie (oddílu) při střídání vojsk

Dělostřelecké jednotky **nepatří** k zbraňovým systémům, které by se střídaly, pokud nejsou omezeny terénem a počtem dostupných palpost. **Pokud** jsou střídány, tak až **jako poslední**, až po vystřídání bojových jednotek.

Baterie (oddíl) zůstává na místě dokud nejsou vystřídány ostatní jednotky:

- k zabezpečení palebné podpory jednotek v průběhu střídání. Platí zásada že, *síly namísto zabezpečují síly v pohybu;*
- k posílení palby příchozí jednotky v následujícím bojovém úkolu (*přibrání k podpoře*);
- **k posílení palby – dělostřelecké přípravy** při následujícím útoku (*přibrání k podpoře*).

Způsob a pořadí vystřídání dělostřeleckých jednotek (oddílu) stanovuje velitel úkolového uskupení.

Manévř k vystřídání provádí dělostřelecké jednotky (oddíl) zpravidla v noci. Při střídání **nesmí dojít k odtržení** palebných jednotek **od** jednotek **dělostřeleckého průzkumu**.

Pravidla pro střídání dělostřeleckých jednotek

- **dělostřelectvo střídajících vojsk** zaujímá určené prostory palpost ještě před zahájením střídání bojových útvarů (jednotek),
 - z výchozího prostoru pro střídání,
 - palpost zaujímat tak, aby se později nemuselo měnit,
 - palpost dříve zaujatá nebo lokalizovaná protivníkem se nezaujímají,
 - tak, aby dosáhlo pohotovosti k palbě před zahájením střídání bojových jednotek,
 - prostředky DPz střídají před silami rot a praporů.
- **dělostřelectvo střídaných útvarů** opouští svá postavení
 - až po hlášení pohotovosti k palbě nově prisunutými dělostřeleckými jednotkami,
 - odchází do shromaždiště a následně provádí přesun do stanoveného prostoru (prostoru rozmístění mimo boj).

6.7 VELENÍ BATERII V ÚTOKU

Velení dělostřelecké baterie za útoku se opírá o obecně platné zásady, jak jsou rozpracovány v T 8. (*viz. T 8 - Velení dělostřelecké čety a baterie*).

Úkoly velitele baterie při velení a přípravě jednotky k boji se budou odvíjet od místa baterie v bojové sestavě nadřazeného stupně velení.

Za útoku bude baterie zpravidla působit v sestavě dělostřeleckého oddílu přiděleného BÚU nebo i samostatně, bude-li přidělena PrÚU působícím na samostatném směru. **Minometné baterie (čety)** budou působit v sestavě svých organických bojových praporů.

Při zasazení praporu do útoku velitelem brigádního úkolového uskupení rozhodne o palebné podpoře a uspořádání palebné přípravy a doprovodu a jejích charakteristikách velitel brigádního úkolového uskupení. V takovém případě budou velitelé dělostřeleckých jednotek při velení vycházet:

- velitel palebné baterie z bojového rozkazu (BR) velitele oddílu;
- velitel minometné baterie z přílohy „E“ BR svého velitele praporu, na jejíž přípravě se podílelo i místo koordinace palby začleněné do štábu praporu.

Útočí-li praporní úkolové uskupení na samostatném směru nebo vede-li bojovou činnost mimo sestavu nadřízeného svazku, rozhoduje o charakteristikách palebné přípravy a palebného doprovodu velitel praporního úkolového uskupení a velitelé palebné i minometné baterie budou při velení vycházet z Plánu paleb a přílohy „E“ BR velitele PrÚU.

Příprava jednotek dělostřelectva bude spočívat především v:

- plánování bojové činnosti,
- provádění průzkumu nepřítele a terénu,
- přípravě jednotek, prostorů palpost postavení a os k jejich zaujetí,
- přípravě výzbroje, techniky a doplňování materiálu.

Plánování a příprava baterie k útoku začíná okamžitě po obdržení BR nebo předběžného nařízení (WngO); při útoku po přesunu z hloubky probíhá zpravidla ve výchozím prostoru pro útok (Initial Area).

V BR nebo Příloze „E“ nadřízeného velitele se VB (náčelník MKP) zaměřuje na:

- údaje o prostoru zasazení do útoku;
- strukturu palebné podpory útoku;
- úkoly dělostřelectva při palebné podpoře útoku;
- rozdělení cílů mezi dělostřelectvo a ostatní prostředky palebného ničení;
- požadovaný stupeň vyřazení cílů;
- počet zasazených vrtulníků (letounů) a počet vzletů ve prospěch zasazovaného úkolového uskupení nebo jeho součástí (praporů, rot);
- činnost dělostřelectva v obdobích palebné podpory útoku;
- prostory palebných postavení dělostřelectva v obdobích palebné podpory útoku;
- normu spotřeby munice na den boje pro zasazované ÚU (zpravidla v desetinách palebného průměru);
- zapojení (přibrání) minometů bojových praporů a dělostřelectva v dotyku s protivníkem a spotřebu munice při přibrání (*útok z přímého dotyku*);
- koordinační čáry a prostory;
- čas „H“;
- způsob předávání výsledků z MKP praporů na SKP BÚU a SŘP (MŘP) dělostřeleckého oddílu (baterie),
- doby pohotovosti;
- činnost dělostřelectva po skončení dělostřelecké přípravy.

Velitel baterie zjištěné údaje následně rozpracovává ve svém BR.

U bojového praporu anebo PrÚU, náčelník MKP navrhuje odpovídající opatření veliteli praporu, která po schválení rozpracovává do přílohy „E“ jeho BR.

Palebné plánování pro jednotlivá období palebné podpory budou provádět prvky koordinace palebné podpory ve štábu úkolového a u bojových praporů (rot):

- **všeobecné palebné plánování:**
 - stanovení rozsahu provedení (zapojení se) jednotlivých období PP,
- **konkrétní palebné plánování:**
 - určení sil a prostředků a rozdělení úkolů mezi dělostřelecké jednotky,
 - způsob (metody provedení) plánování,
 - propočty předpokládaného stupně vyřazení cílů,
 - hloubky provádění palebné podpory,
 - spotřebu munice,
 - upřesnění způsobu velení a stanovení signálů,
 - stanovení doby a způsobu vedení palby.
- **detailní palebné plánování:**
 - **Grafikon (synchronizační tabulka) palebné podpory,**
 - **Tabulka palby** po obdobích a její doručení vykonavatelům a nadřízeným (VR, MŘP dbat a minbat, DPz, SKP, SŘP) k:
 - upřesňování polohy jednotlivých cílů,
 - upřesnění bezpečnostních vzdáleností od výbuchů vlastních střel,
 - upřesnění signálů.

Detailní palebné plánování provádí funkcionáři koordinace palby na základě pokynů velitele ve spolupráci s veliteli prvosledových rot a obdržení průzkumových údajů o cílech od družstev DPz. Je-li dostatek času, může proběhnout detailní palebné plánování až do vydání tabulky palby. Při nedostatku času může být vyžádána palba veliteli bojových jednotek těsně před zahájením zteče.

Náčelník MKP (SKP), popřípadě velitel baterie (oddílu) si **při rekognoskaci velitele bojového uskupení** (útvary, roty) ujasňuje především:

- úkol bojových jednotek v terénu (směr útoku a objekty zteče apod.),
- místa průchodů v zátarasech,
- čáry rozvinování do předbojových sestav a přechodu ke zteči (LA),
- okraj obrany protivníka, jeho opěrné body a postavení palebných prostředků,
- mohou upřesňovat úkoly DPz a místa pozorovacích stanovišť.

Pro řízení palby se při rekognoskacích upřesňují:

- **čáry bezpečnostních vzdáleností** od výbuchů vlastních střel,
- cíle ničené prostředky nadřízeného,
- cíle vyřazované vlastním dělostřelectvem.

Palebné plánování pro etapu **palebného (dělostřeleckého) doprovodu boje v hloubce obrany protivníka** spočívá:

- všeobecné palebné plánování - v orientačním určení spotřeby munice na fázi boje stanovené vševojskovým velitelem;
- konkrétní palebné plánování - se provádí ve variantách; určení konkrétní varianty nebo její upřesnění proběhne až na základě vývoje útoku vlastních vojsk;
- detailní palebné plánování - proběhne až po upřesnění rozhodnutí podporovaného velitele a vyhodnocení aktuálních výsledků dělostřeleckého průzkumu.

Spolu s palebným plánováním je nezbytné, aby orgány koordinace palby a dělostřelečtí velitelé provedli důslednou **organizaci součinnosti s podporovanými bojovými jednotkami** ve fázích boje, která zahrnuje:

- přesun úkolového uskupení (bojových útvarů a jednotek) na čáru zteče s důrazem na průchod jednotek prostory palebných postavení dělostřelectva;
- přechod bojových jednotek na zteč;
- boj s protivníkem v prostorech obrany na předním okraji a v bližší hloubce jeho obrany s důrazem na řešení přenášení dělostřelecké palby a upřesnění čar bezpečnostních vzdáleností;
- boj v hloubce obrany s důrazem na upřesnění krycích paleb a podpory zasazení 2. sledů;
- způsob přemísťování (manévru) prostředků DPz a palpost;
- způsob udržování spojení mezi veliteli bojových rot a praporů a DPz a orgány koordinace a řízení palby dělostřelectva (MKP, MŘP, SKP, SŘP)
- způsob udávání cílů;
- signály k určení čar a prostorů dosažených bojovými jednotkami.

6.8 ČINNOST BATERIE V DALŠÍCH OFENZIVNÍCH ČINNOSTECH A VE SPECIFICKÉM PROSTŘEDÍ

Taktický vzdušný výsadek. Je-li rozhodnuto o vysazení taktického vzdušného výsadku (TVV) do týlu protivníka podílí se dělostřelectvo úkolového uskupení, které plánuje a vysazuje TVV, ale i dělostřelectvo nadřazeného stupně na zabezpečení jeho vysazení a následného boje. TVV v síle roty (čety) může být posílen

minometnou jednotkou. K podpoře boje TVV se do jeho sestavy začleňují dělostřelečtí pozorovatelé a orgány koordinace palby.

Průlom. V případě, že taktická situace vyžaduje provedení průlomu vybudované (zaujaté) obrany protivníka, koncentruje se palebné ničení do úseku průlomu a na jeho boky. Vyřazování děl a minometů se provádí zpravidla v celém pásmu zasazení úkolového uskupení a na bocích do vzdálenosti alespoň poloviny dostřelu děl a minometů protivníka.

Násilný přechod vodní překážky. Uskupení dělostřelectva k násilnému přechodu vodní překážky a období palebné podpory mohou být, podle rozhodnutí velitele ÚU, shodná jako v útoku. Při stanovování struktury a doby trvání dělostřelecké přípravy zteče a dělostřeleckého doprovodu zteče se bere v úvahu šíře vodního toku a vzdálenost předního okraje obrany nepřítele od břehu. Čas „H“ je čas, kdy první sledy vlastních vojsk dosáhnou protilehlého břehu.

Dělostřelectvo se před přepravou rozmisťuje co nejbližší k vodní překážce. Přepravuje se broděním, po mostech, na soulodích a přepravních prostředcích. Dělostřelecké průzkumné jednotky se mohou přepravovat plaváním. Nejméně polovina dělostřelectva musí poskytovat nepřetržitou palebnou podporu bojujícím jednotkám.

Činnost dělostřelectva při klamném útoku. Klamný útok musí mít dostatečnou sílu tak, aby vyvolal požadovanou reakci protivníka a palebné ničení s účastí dělostřelectva. Dělostřelecká podpora boje jednotek provádějících klamný útok je vedena obvykle jako při skutečném útoku, avšak omezenými prostředky. Hlavní soustředění dělostřelectva bude na směru skutečného útoku. Je předmětem vojenského umění velitelů eliminovat promyšlenými opatřeními jak nedostatek dělostřeleckých zbraňových kompletů, tak i munice.

Před zahájením klamného útoku mohou dělostřelecké jednotky provádět manévry v klamných i skutečných prostorech palebných postavení s cílem přesvědčit nepřátelský průzkum o soustředění dělostřelectva pro útok.

Důležitým opatřením je dělostřelecká příprava. Její provedení by mělo mít průběh jako při skutečném útoku. V jednotlivých případech může být provedena dělostřelecká příprava, jako klamné opatření, i bez následného provedení zteče.

Činnost dělostřelectva v zastavěných prostorech a při boji o město. Struktura zastavěných prostorů a aglomerací má zpravidla nepříznivý vliv na efektivní využívání soudobých dělostřeleckých zbraňových systémů a klade specifické nároky na poskytování palebné (dělostřelecké) podpory v boji. **Je ztíženo zjišťování cílů a** je nutné stanovit, kam nebude střelba dělostřelectva povolena. Problémem je přítomnost značného množství civilních osob v prostoru a existence chráněných budov a zařízení (historických památek a symbolů národa a náboženství (kostelů, mešit..), ale i nemocnic apod.

Při boji o město se úkoly dělostřelectvu upřesňují v průběhu přibližování vojsk k městu na základě průzkumných údajů a výsledků boje předsunutých odřadů. Děla vyčleněná pro přímou střelbu ničí pozorovatelné a palebné prostředky v budovách.

Prostory palebných postavení palebných jednotek se volí zpravidla mimo zástavbu, na vnějších okrajích měst. Prostory palebných postavení minometných jednotek se zaujímají v parcích nebo zahradách, které jsou pokud možno chráněné zástavbou proti působení odstřelovačů.

Zvláštní pozornost je věnována systému velení, dělostřeleckému průzkumu a řízení palby. Účinná střelba se zahajuje zpravidla po zastřelení. K pozorování výsledků a opravování palby se využívají vzdušné prostředky. Je nutné se vyvarovat ohrožení vlastních vojsk palbou. Plány měst a mapy velkého měřítka se doplňují aktuálními leteckými a družicovými snímky. Při organizaci spojení je potřebné vzít v úvahu, že trolejová vedení, ocelové konstrukce a další technologická opatření v zástavbě značně omezují dosah radiových antén.

Po skončení bojové činnosti se palebné jednotky okamžitě vyvádějí mimo zastavěné prostory.

Dělostřelectvo BÚU (PrÚU) se bude zapojovat i do ostatních ofenzivních taktických činností bojových úkolových uskupení.

Činnost dělostřelectva při útoku v noci. V noci dělostřelectvo kromě plnění obvyklých úkolů umlčuje nepřátelské prostředky radiolokačního průzkumu a osvětlovací prostředky, osvětluje terén a cíle střelami (minami) nebo založením požáru v prostorech rozmístění protivníka, vytyčuje světelné orientační body k vyznačení směru útoku. Dále oslepuje nepřátelské pozorovatelné a palebné prostředky a vyřazuje přístroje pro noční vidění a osvětlovací prostředky nepřítele.

Útvary a jednotky se pro boj v noci připravují již ve dne. Před zahájení útoku se dělostřelecké jednotky mohou podřídit velitelům bojových praporů nebo i rot.

LITERATURA

- [1]. Všeob-Ř-1. *Polní řád pozemních sil Armády České republiky*. Pha: MO, 1997. 192 s.
- [2]. Všeob-Ř-1. *Polní řád pozemních sil Armády České republiky*. (návrh 2002)
- [3]. Vševojsk-1-2(3 a4). *Bojový předpis Pozemních sil AČR*. Praha: MO, 1997.
- [4]. Dě1-3-1. *Palebná služba pozemního dělostřelectva*. Praha: MO, 1995. 185 s.

- [5]. *Doktrína Armády České republiky*. 2. vydání. Vyškov: VeV-VA, 2010. 108 s.
- [6]. Pub-31-10-01. *Pozemní síly v operacích*. Vyškov: O.doktrín VeV-VA, 2011. 294 s.
- [7]. Pub-31-10-02. *Taktika pozemních sil*. Vyškov: O.doktrín VeV-VA, 2011. 337 s.
- [8]. Pub-35-11-01/02/03 *Taktika družstva/čety/roty*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008.
- [9]. Pub-35-14-01. *Bojové použití dělostřelectva*. Vyškov: O.doktrín VeV-VA, 2013. 203 s.
- Pub-74-14-01. *Pravidla střelby a řízení palby*. Vyškov: Sp.doktrín ŘeVD, 2007. 256 s.
- [10]. Pub-70-01-01. *Příprava příslušníků AČR*. Praha: 2009.
- [11]. AArtyP-5(A). *NATO Indirect Fire System Tactical Doctrine (STANAG 2484)*. NSA, 2011.
- [12]. AArtyP-1(A). *Artillery Procedures (STANAG 2934)*. NSA, 2004.
- [13]. APP 6(C). *NATO Joint Military Symbolology (STANAG 2019)*. NSA, 2011.
- [14]. AAP-6, *NATO Glossary of Terms and Definitions (STANAG 3680)*, NSA, 2007.
- [15]. STANAG 2014. *Formats for Orders and Designation of Timings, Locations and Boundaries*, NSA, 2000.
- [16]. MRÁZEK, S. *Historie dělostřelectva, 1.díl (XIV.-XIX.století)*. Brno: VA, 2002, 87 s. [S-1334]
- [17]. POTUŽÁK, L., VONDRÁK, J., SOTULÁŘ, B., SOBARŇA, M. *Základní pojmový aparát pozemního dělostřelectva AČR*. Brno: UO, 2011. 130 s. [S-10053]

- [18]. POTUŽÁK, L., VONDRÁK, J. *Situační značky a zkratky- dělostřelectvo*. Brno: UO, 2009. 49 s. [S-3082]
- [19]. ČERMÁK, B. *Použití dělostřelectva v boji mechanizované brigády*. Brno: VA, 2004. 83 s. [S-2915]
- [20]. HEGYI, R. *Použití dělostřelectva praporečního úkolového uskupení*. Brno: UO, 2008. 81 s. [S-2624]
- [21]. HREBÍČEK, M., MRÁZ, I. *Rozmístění dělostřelecké baterie mimo boj*. Vyškov: VVŠPV, 2001. 54 s. [S-3165]
- [22]. HREBÍČEK, M. MRÁZ, I. *Rekognoskační skupina dělostřeleckého oddílu a rekognoskační družstvo dělostřelecké baterie*. Vyškov: VVŠPV, 2000. 69 s. [S-3171]
- [23]. ČERNÝ, J., DROZD, J. „Task Verbs“- *Úkolová slovesa pro velení a řízení vojsk v operaci*. Brno: UO, 2014. 40 s. ISBN 978-80-7231-960-2. [S-3530]